

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Legatis, De Successionibus Ab Intestato, De Renvnciationibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. V. Bononien. successionis de Zanis. De Statuto Bononiæ exclusivo foeminarum propter masculos, an sufficiat moniales tanquam personas ecclesiasticas, & Statuto non subjectas; Et generaliter de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74076](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74076)

cui magis ex publica causa favere voluit; molester etiam in bonis, quae extra propriam ditionem sita sunt, eodem modo, quo circa ordinaria iudicij, si-
 7 vere fori competentiam praecipit.

Verum ubi utriusque Statuti concursus adest, (ut in praesenti,) adeo, tam inspecto loco personarum, quam altero bonorum; exclusio foeminarum propter masculos sit uniformis, nullamque exorbitantiam causare dicitur, tunc esse ferè omnium receptam opinionem masculo favorabilem pro combinatione, probat *Bellon. jun. d. conf. 74. n. 99.* ubi allegat *Soccin. Peregr. Surd. Theaur.*, & alios frustra transcribendos.

Et quamvis in *d. decis. 312. Merlin. repetit. decis. 177. par. 5. recen. num. 42. & seqq.*, istis DD. nominatim relatis, ac rejectis, contrarium firmetur pro dicta combinationis exclusione; Attamen advertebam, quod, (ut ex eisdem decisionis contextu patet,) huic opinioni adherere visum est, non quidem ex majori auctoritatum calculo, vel rationum praeponderantia, sed solum in obsequium auctoritatis ejusdem Tribunalis, eo quia idem aliàs tenuerat apud *Gregor. decis. 255. & apud Burratt. d. dec. 188.* aliam non allegando auctoritatem DD. nisi *Gratian. discept. 43. num. 16. cum seqq.*; Ideoque in puncto juris, atque in loco tertio Respondi quod mihi probabilior videbatur, magisque placebat contraria opinio, juxta quam extra Curiam ego judicarem, ex fundamentis bene expensis apud *Bellon. d. conf. 74.*; Potissimum verò ex illo, de quo supra in *Perusina disc. 1.* & infra in *Tudertina disc. 6.* & in alijs pluries, verisimiles scilicet voluntatis mo-
 8 rientes.

Ista verisimilitudine ducta à nostris Italiae moribus ibi ponderatis, quodque rigor super hujusmodi Statutorum intelligentia, vel restrictione utpote proveniens à quadam subtilitate, vel legaleica simplicitate nostrorum majorum, nullam haberet probabilitatem ita in hoc Discursu, seu Responso deducendo easdem ponderationes; de quibus supra allegatis *disc. 1. & 6.* super nostris Italiam moribus antiquis, ac modernis, comprobatis tam ab antiquis legibus Romanorum editis ante translationem sedis Imperialis in Graeciam, quam etiam à legibus Longobardorum, & ferè communi hujusmodi Statutorum, seu legum particularium usu; Nec non à quotidiana praxi super fideicommissorum, ac majoratum ordinationibus, praesertim vero in hac Civitate, in qua licet, exceptis quibusdam conspicuis bonis stabilibus, frequens non habeatur
 10 usus fideicommissorum nisi intra certam aetatem ex ratione pluries assignata *sub tit. de fideicommiss. praesertim disc. 153. & sub tit. de feudis disc. 108.*; Attamen alter haberetur laudabilis usus in ea frequentior, quam alibi, quo mediante decor, ac nobilitas familiarum conservatur, juxta deducta eodem tit. *de fideicommiss. disc. 3. & sub tit. de jurepatr. disc. 54.*

Ponderabam etiam alteram probabilem rationem absurdi, quod retenta dicta opinione Rotae
 12 super exclusione combinationis, resultat, quod scilicet ejusdem pagani dentur plures haeredes, pluresque haereditates diverso iure censendae, quod in iure implicat, ex deductis per *Merend. l. 1. contr. 45.*

Et quamvis Rota praesertim dicta *dec. 228. num. 22. cum seqq. par. 8. rec.*, respondendo nominatim huic difficultati, dicat non implicare ut pro diversitate territoriorum dentur diversae successiones, diverso iure regulandae, quasi quod nil prohibere videatur, cur id, quod jus civile desuper induxit in milite, ad cuius instar idem receptum habemus

in feudatario, vel clerico, ex deductis *sub tit. de pen. disc. 21. & seqq.*, & alibi pluries, induci non possit per Statutum, quod etiam repetitur apud *Merlin. decis. 828. & 853. & apud Roias decis. 157. & in alijs*, atque habetur deductum *sub tit. de dote disc. 103. cum seqq.* & alibi; praesertim *sub tit. de heredit. de disc. 3.*; Attamen dicebam istam videri nimium considerabilem circumstantiam, non in ordine ad illam omnimodam incompatibilitatem, quam in scholastico more in puro legaleico rigore ponderat *Merend.* ubi supra pro defectu potestatis quando Statutum sit clarum, cum revera id improbabile sit, quoniam nihil impedit, ut id, quod una lex induxit, altera tollat, sed ad effectum interpretationis, ac attendendi magis unam, quam alteram opinionem.

Ideoque mihi probabilis semper visum est, ut lex patriae defuncti, ejusque conjunctorum in successione concurrentium, pariformiter ubique, quam super unica successione, (ubi expressè lex non resistat,) attendi debeat eo modo, quo *sub tit. de jurisdictione. & for. compet. disc. 86.* habetur in materia fori super hereditate, vel successione quando bona in pluribus provinciis sita sunt, ut attendi debeat (ut Hispani dicunt) caput haereditatis; Potissimè verò, ex motivo voluntatis mortuis ob quam habemus, ut attendatur Statutum loci conditi testamenti, etiam pro bonis extra territorium, non in ratione auctoritativa ipsius Statuti, sed in ratione voluntatis testatoris, ex deductis per *Rotam apud Merlin. dec. 447. repetit. decis. 355. par. 5. rec.* & habetur *sub tit. de fideicommiss. ad materiam Statuti vocantis filios in conditione positos, cum similibus*; Semper praer oculis habendo ponderationes, de quibus praesertim in dicta *Perusina disc. 1.* & in alijs.

De L. U. C.
 de
 Testament.
 etc.
 9VI
 9

BONONIEN.
 SUCCESSIONIS DE ZANIS

P R O

COLLEGIO SOCIETATIS JESU

C U M

MONASTERIO MONIALIUM SANCTISSIMAE TRINITATIS.

Discursus pro veritate super causa variè deciso per Rotam.

De Statuto Bononiae exclusivo foeminarum propter masculos, an afficiat Moniales tanquam personas ecclesiasticas, & Statuto non subiectas; Et generaliter de omni alio simili Statuto.

S U M M A R I U M.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Statuta Bononiae praefereunt foeminis, etiam illegitimatis.*
- 3 *Resolutiones causae.*
- 4 *Rota tenet opinionem, ut foeminae Moniales non excludantur à Statuto.*
- 5 *De Cathalogo ferè omnium Doctorum de ista questione agentium.*

- 6 Ad quem punctum DD. restringere soleant dictam quaestionem.
 7 Femine forenses, & Statuto non subditæ adhuc excluduntur.
 8 Quod incongruè questio restringatur ad punctum, de quo num. 6., & qualis verè sit.
 9 De eodem, & qualis sit ratio exclusionis femininarum.
 10 De Statuti laicalis operatione circa juramentum.
 11 De exclusione clericorum à feudis.
 12 De alijs licitis clericorum, & religiosorum exclusionibus.
 13 De exclusione religiosorum à beneficijs, & pensionibus.
 14 De inventione juris civilis, & quare Statuta debeant etiã comprehendere mulieres religiosas.
 15 De ratione assignata per oraculum Pontificum.
 16 Catalogus recensitus, num. 5.

DISCURSUS V.

AB intestato defuncto Angelo de Zanis, superstitibus Febronia sorore moniali professa in Monasterio Trinitatis, & Carolo Antonio germani fratris filio legitimo, qui emissis tribus votis, quæ dicuntur simplicia, non autem quarto solemnibus ingressus fuerat Societatem Jesu, & cuius ingressus intuitu, amplam fecerat renunciacionem cum pacto resolutive in casu egressus; Fuit iste per Superiores, juxta stylum hujus Societatis, ex justis causis ab ea dimissus, unde propterea in statu seculari constitutus, sublato etiam per dictum pactum resolutivum, obstaculo renunciacionis, hanc successione agnovit praelativè ad dictam Febroniam, stante Statuto Bononiæ exclusivo femininarum propter masculos etiam legitimatos; Introductaque causa in Rota coram Bichio sub die 17. Maij 1641. ad dicti Caroli favorem prodijt resolutio, quæ habetur impressa inter illas Bichij decif. 52. repetit. decif. 32. par. 9. recen.; dictaque resolutio produxit concordiam, qua mediante his scripuit, donec vixit Carolus; Eo autem defuncto, scripto hærede Collegio ejusdem Societatis, hinc indignati aliqui agnati, Monasterij præteniones jam sopitas (impugnando concordiam tanquam læsivam) ex rescripto Signaturæ Gratiæ excitare curarunt coram eodem Bichio, coram quo proposita causa sub die 9. Decembris 1654., favore Monasterij, (recedendo à dicta priori decisione) resolutum fuit, ut patet ex decif. inter illas ejusdem 625. repetit. decif. 349. par. 11. rec., decif. 18. post Zuff. de legitim. process. & decif. 36. post Michalor. de frat. (isto abusu inter alios per Librarios, seu Bibliopolas introducto); Cumque post hanc decisionem editam, novus concordia tractatus esset; Hinc per Societatis Superiores, ego, qui pro neutra partium in causa scripseram, de proprio sensu pro veritate consultus fui, ad effectum deliberandi, an expediret concordiam amplecti, quæ à me libenter consultata, sequuta fuit, atque liti finem dedit.

Duo autem erant puncti sub disputatione cadentes in utraque decisione enunciati; Primo nempe, an obstaret, necne renunciatio, non obstante pacto resolutive in casu egressus, ex eo quod hic prætenderetur minus legitimus, utporè absque legitima causa sequutus; Et secundò, posito quod renunciatio non obstaret, an Statutum prædictum afficeret dictam Febroniam tanquam monialem professam, à laicorum statuentium jurisdictione ex-

emptam. Super primo, ego non scripsi, quoniam, agnita dictæ prætenionis insuffidentia, in repositione causa, nulla capta resolutione, difficultas restricta fuit ad secundum super comprehensione monialis sub Statuto, quo non obstante soror absque dubio, juris communis dispositione attenda, ejus intentionem fundatam habebat.

In hoc autem; Quamvis pro meo sensu, omninò verius videretur, ut dicta femina sub Statuto comprehensione esset, proindeque ad ejus normam successio debita foret soli masculo; Attamen libenter dictam concordiam, quamvis Collegio præjudicalem, consului; Tum ex prudentialibus motivis respicientibus primum punctum; Tum etiam agnoscendo quod Rota moderna, juxta sensum in ea tunc sedentium, vel majoris partis eorum, istam opinionem tenaciter sustinere profitebatur, dum i d formiter, & ex professo firmaverat in Spoletana bonorum 13. Aprilis 1646. coram Corrado impress. post Censul. ad Perègr. dec. 34.; Idemque postea pariter ex professo dixerat in Tudertina de anno 1652. coram Melio impress. decif. 256. par. 11., & consequenter quod probabiliter recessus sperandus non esset, ut sublequitus eventus docuit, dum postmodum in plerisque alijs causis, cum eodem sensu processum fuit, & præsertim in Tudertina, de qua sub riv. de restam. ds. c. 25.

In Responso autem, seu Discursu desuper edito, in quo concludebam quod omninò improbabili videretur hæc opinio, quæ antesignanum habet Salicetum, quem sequuntur alij in catalogo de quo infra, nullum adhibui laborem in parte doctrinali, expendendo scilicet numerum, & dicta DD. in verbis; Tunc quia hunc improbum, ac ineptum numerorum laborem qui nullas ingenij partes habet, genium semper abhorruit, ac nauseavit; Tum etiam quia occasione repositionis causæ post dictam ultimam resolutionem, vel unus ex Scribentibus, in causa, vel alter qui majus otium haberet, cum magna patientia, magnoque labore, omnium DD. hinc inde de materia agentium catalogum composuerat, ordine alphabetico dispositum, plurium DD. verba præcisa recensendo.

Iste autem labor pro studioforum commoditate, ac veritatis elucidatione registratur in calce præsentis discursus; Ac etiam ut ita convincatur ineptia eorum, qui inane allegationum cumulum optant, vel in scribentibus laudant, cum ita dignoscatur quam facile sit id proprio operi referre agendo munus transcriptoris, vel collectoris.

Hinc proinde pro genio, & stylo, assumendo partem discursivam, seu ratiocinativam; Advertebam quod (pro meo judicio) malè per aliquos DD., cum quorum sensu in secunda præsertim decisione Rotæ proceditur restringi solet hujus articuli nodus ad punctum subjectionis, sive temporis, in quo Statutum exclusivum hanc operationem facere debeat, an scilicet attendatur status personæ in instanti nativitatæ feminæ exclusæ, quæ ita tunc in statu seculari, Statuto subiecta erat, adeo ut per diversum statum ecclesiasticum assumptum, dictus effectus jam consumatus tempore habili, cessare non debeat, ut sustinet opinio Statuto favorabilis; Vel potius attendendum sit tempus apertæ successione, & an tunc femina, vel aliæ personæ exclusæ subiaceant, nec ne Statuto, ut credit altera opinio, quam Rota moderna sequitur; Unde propterea pro consueto Juristarum stylo, (qui mihi verè ineptus videri, ideo que tantum in ista, quam in omni alia interpretativa materia nunquam intellectum in ejus obsequium capere potui;

potui,) immorantur in formalitate seu grammaticali significatione verborum, & an ista importent exclusionem seu inhabitationem in ipso instanti natiuitatis, vel potius percutiant dictum alterum tempus successiois; Sive ut alij distinguunt, an Statutum prodierit de tempore quo personæ exclusæ erant jam in statu ecclesiastico, ac exemptionis, vel potius in statu seculari postea immutato, ut patet ex DD., qui pro utraque sententia in dicto catalogo, ac etiam in istius causæ, ac aliarum supra allegatis decisionibus recensentur.

Erroneum siquidem videtur, istam exclusionem referre subiectioni Statuti, seu ejus jurisdictionali, ac potestatiue auctoritati cum personis exclusis; Si enim ita esset, sequeretur quod fœminæ forenses neque excludi possent utpote Statuti jurisdictioni non subiectæ; Et tamen contrarium est verius, ab ipso etiam Rotæ Tribunali receptum, ut scilicet subiectione personæ excludentis, juncta cum altera subiectione bonorum in proposito sufficiat, non curata non subiectione personæ excludendæ ex deductis, *infra à disc. 33.* Igitur ista ratio exemptionis fœminæ exclusæ prorsus incongrua est.

Idemque comprobari dicebam procedendo etiam cum opinione ab ipsomet Tribunali moderno tempore tenta, quam vis pariter pro meo sensu minus probabilis, ex ijs, quæ habentur in *Tudertina disc. 6.*, quod scilicet ubi agatur de successione clerici, quamvis contentio sit inter laicos Statuto æque subiectos, attendi non debeat Statutum, ex ratione verisimilis voluntatis defuncti, qui potius ejus successioem regulare voluerit juxta ordinem juris communi, cui subiacebat, quam juxta illum juris statuarij, à quo erat exemptus; Ergo si regulanda est successio à præsumpta, seu verisimili morientis voluntate, desumenda ex ejusdem subiectione, non curata subiectione succedentium; Ita eadem ratione de consequenti resultat quod moriente laico, qui est subiectus Statuto, ad istius limitatione aliquorum ex successoribus, cum nullum rationis discrimen desuper dignosci videatur.

Multo verò magis dum, juxta ea, quæ in *dicta Tudertina disc. 6.* & in *Perusina disc. 1.* ac frequenter in alijs insinuantur, ista præsumptio voluntatis morientis se conformandi cum Statuto, ad cuius limites ejus successio regulari debeat, maximum habet naturæ fomentum, ob regionis mores tam antiquos, quam modernos ex ibi latius deductis; Igitur vis non est in subiectione personæ exclusæ, sed est in præsumptione dictæ voluntatis morientis, pro quo ut advertitur in *dicta Perusina disc. 1.* & in alijs pluries, Statutum facere dicitur testamentum; Quemadmodum igitur si moriens cum testamento, masculis, vel agnatis institutis, fœminas præterisset, utique non possent istæ ratione ecclesiasticae immunitatis, morientis voluntatem impugnare, nisi quatenus contra illam ratione legitimæ aliquid prætereire possent; Sic à pari.

Ad quod bene conferre observabam ea, quæ habentur *sub rit. de dote, disc. 143.*, & pluries *sub rit. de alien. & contract. prohib.*, in materia juramenti, quod legibus, & Statutis laicalibus non subjacet, adeo ut hæc Statuta directè ejus vim tollere non possint, & quatenus id agant, tanquam improba, & cassanda sententia sint ex defectu potestatis; Et tamen rectè admittitur enervatio indirecta, quæ resultat ex actu temporali, super quo lex laicalis rectè disponit, & de consequenti cessat juramentum ex defectu ejus probationis, quia nempe adi-

matur fides scripturæ, vel ex defectu naturali consequitivo illi vicio voluntatis, cuius præsumptivam probationem lex inducit, præsumendo scilicet actum dolosum, vel meticolosum, quoniam Statutum operatur circa probationem animi proprii subditi contrahentis; Sic in præfenti.

In idem quoque nimium conferre observabam ea, quæ habentur *sub rit. de feud. præf. disc. 14.* super inhabitatione clericorum sæculorum, vel regularium in successione feudorum, quoniam licet plures credant hujusmodi leges, vel consuetudines feudales cadere sub dispositione *retra in Authentica cass. & irrita Sc. Cod. de Sacrosanct. Eccles. & in cap. Ecclesia Sancta Maria de Constitutionibus*; Contrarium tamen est verius, magisque usu receptum, ex ea congrua, nimiumque probabili ratione, quod lex directè non statuit super inhabitatione clericorum, jurisdictionem cum eis exercendo, sed ita præsumit voluntatem infœdantis, quod scilicet hanc legem rei sue adire voluerit, sive desiderare in successione feudali qualitatem laicalem, ex cuius deficientia de consequenti, clericorum, & ecclesiasticorum exclusio, seu inhabilitas resultat, non directè ratione clericatus, sed indirectè, & consequitè ratione deficientis qualitatis laicalis.

Eodem modo quo *sub rit. de dote disc. 11. & 12.* habetur de dispositionibus, quæ circa dotes, vel dotalia subsidia fiunt, taxativè, ac limitatè favore nubentium in sæculo, ut ab eis exclusæ sint eligentes vitam spiritualem, non in istius odium, sed ob dilectionem alterius qualitatis matrimonii carnalis, ob cuius deficientiam inhabilitatio resultat; Ac etiam habetur *sub rit. de fideic. disc. 44.* & *sub rit. de testam. disc. 73.* super inhabitatione nuptiarum, quodque solum innuptæ habilitate sunt, quamvis id, attentò jure civili prohibitam viduitatem redolere videatur, sive earum, quæ cum certis personis, vel certo modo nubant, quamvis attentò jure canonico, talis conditio adverteretur libertati matrimonii ejusque impeditiva sit, quoniam non dicitur dispositio odiosa, & privativa, sed solum invitativa personarum habentium certam qualitatem, juxta parabolam Evangelij, ut invitati ad nuptiale convivium, vestem mptialem habere debeant, sine qua cœnaculum ingredi non liceat; Ideoque ut pluries habetur *eodem rit. de fideic. præf. disc. 63. & seq.* quidquid aliqui minus probabiliter dixerint, receptum est, validas esse testamentum dispositiones super exclusione religiosorum, vel clericorum, ex dicta ratione, quod non est illis directè excludere, in odium status clericalis, vel religiosi, sed est invitare solos laicos.

Quod etiam in materijs ecclesiasticis & spiritualibus praxis docet, quod quamvis Ecclesia Catholica nimium laudet statum regularem, utæque in sensu aliquorum, reputetur perfectior, quam illi clericorum sæcularium; Attamen eos excludit ab assequutione beneficiorum secularium & penzionum ecclesiasticarum, adeo ut inducat amissionem etiam obtentorum, ut *sub rit. de benef. & sub altera de pensio.*, non in odium status regularis, sed ob deficientem qualitatem clericatus sæcularis, cum similibus.

Hinc observabam, quod si casus non dedisset editionem juris novissimi *Authentice Novis*, per quod agnationis, & cognationis, ac sexus differentia sublata fuit; Sive quod pluries recensita legum civilium casualium inventio post tot sæculorum suspensionem, & oblivionem, id dedidit de solis *Authentice Novis*, non autem de *Authentice Novis*.

De LUC
de
testament
et
9VI
9

Novellis Justiniani, utique femina nullum jus in successione haberent, sive essent seculares, sive moniales, utpotè à dicta lege non invitata ad intestatam successione, cujus beneficium provenit à jure positivo, non autem à jure naturæ; Igitur non videtur quid prohibeat, cur hanc femini sexus habilitationem, quam induxit Jus civile novissimum correctorium Juris antiqui, vel medii, non possit idem Jus civile particulare corrigere, sive antiquum restituere; Aut verius, ita non poterint populi declarare animum non acceptandi dictum jus novissimum *Authenticorum*, dum ut pluries advertitur, à populorum usu potius, quam ab Imperiali auctoritate, juris communis observantia provenit, ita inhabilitando sexum in genere, seu pro regula absque aliqua status distinctione, & consequenter non videtur quid in proposito communi habeat materia ecclesiastica exemptionis, vel immunitatis; Quæ tunc intraret, quando successio alias debita esset de jure Divino, vel naturæ, seu gentium, aut etiã de jure canonico, sive quod sola ratio status ecclesiastici seu religiosi esset causa exclusionis, quia nempe femina seculares non essent exclusæ; Secus autem ubi exclusio est generalis de sexu tollendo eam habilitationem, quam aliud jus laicale *Authenticorum* induxit.

Nimium quoque in id conferre observabam ponderationem jam ab aliis in ista causa factam, super confirmatione Statutorum Perusii facta per Gregorium XIII., qui non solum Sanctissimus, ac justissimus Pontifex fuit, sed etiã doctissimus I. C. fuit, dum eam assignat congruam rationem, quod si Statutum excludit feminas in saculo nuptas, quæ earumque filii, & descendentes, verè, ac de facto sanguinem retinent, atque bona, quatenus successio eis deferretur, in sanguine conservantur, multo magis excludere debet moniales, dum juxta Canonistarum, in Curia Romana, ac foro ecclesiastico receptam opinionem, ita directè, ac immediate, succedit potius Monasterium, quod in effectu est omnino extraneum;

Et quamvis in dicta ultima decisione coram *Bischo*, respondendo huic motivo, dicatur, quod ista sit provisio particularis pro ea Civitate, ad alias non extendenda; Attamen videtur parum congrua responsio, quoniam id attendendum non est in ratione privilegii, cuius extensio non datur, sed attendi debet ratio generalis ita tanquam congrua per Summum Pontificem canonizata, cuiuscumque casus applicabilis, cui ea congruat.

Sequitur

CATHALOGUS DOCTORUM

Supra in discursu enunciatus.

TRIBUS de causis compulsi sumus ad hanc prolixitatem, alioquin onerosam iis, qui angustiis temporis urgentibus, aut in visam illis, qui vel in curia, vel dissimulatione affectata, tantum Auctoritatum numerum, & pondus declinare malunt, quam experiri. *Prima* est, quod non nemo Adversariorum, ausus est affirmare opinionem exclusivam Monialium *Falsam esse*, & communiter *reprobata*; inclusivam verò *magis veram*, & *communem*, & pro illa plures Doctores stare, vel plurimos. *Secunda* est quod major pars illorum, licet perpaucorum, qui contra Statutum exclusivum Monialium Card. de Luca P. 2. de Success.

lium adduci solent; aut in hoc puncto juris perpetuam adducitur, aut etiam manifestè stetit tandem pro tali Statuto. *Tertia*, ut de Rationum ipsarum momenti constet, ex ipsa qualitate, & quantitate Doctorum, qui illi tanquam solidioribus, & evidentioribus permoti sunt ad pronuntiandum in favore Masculorum contra feminas Moniales, sperandum enim est à RR. PP. Romanæ Rotæ, & ab æquitate Tribunalis tam Sacri, fore ut recognoscatur causa, secundum eam, quæ verè *verior* est, & *Communis* opinio judicent, ac decernant persistendum in pristina, & justissima Decisione 17. Maij anni 1641. Coram R. P. D. Bichio.

ABBAS Panormitanus in cap. Ecclesia S. Mariæ, de constitutionibus numero 25. ibi: *Et ideo fuit alias consultum quod si Statuto caveatur, ut stantibus masculis femina non succedant, si femina erat monialis, Statutum non extenditur ad eam. In hoc tamen adverte ad tres casus: aut Statutum injectum vinculum ante clericatum aut post, aut oritur jus agendi ex facto Clerici seu quasi, sive Statutum injectum vinculum ante, sive post. Primo casu Statutum porrigitur ad Clericum: Exemplum, Statuto caveatur quod primogenitus succedat patri, si secundo genitus fiat clericus post Statutum, ligatur illo Statuto, & scribens Lapo affirmat quod si Statuto caveatur quod stantibus masculis femina non succedant, si tempore status filia femina erit secularis, repellitur à successione, licet intret monasterium postmodum. Idem Abb in cap. Quod Clericis, de Foro competenti num. 39. ibi. Exemplum, jam Statutum conditum est ante clericatum secundogeniti, quod primogenitus succedat in hereditate, certe licet secundogenitus postea fiat clericus, ligatur ista consuetudine, quia ante clericatum secundogeniti, jus primogenituræ erat effectum pro primogenito, ideo non debet tolli per clericatum supervenientem. mox num. 40. subdit: Et faciunt hac ad questionem quoridiamam: Statuto caveatur quod superstantibus masculis femina non succedant, nunquid hoc Statutum præjudicat feminis effectis religiosis? Et secundum prædicta concludit, quod si assumpserunt monachatum ante Statutum, non præjudicat eis, secus si post. Requirit tamen Abbas, ut Statutum generaliter excludat feminas, tam laicas quam moniales, ideoque in fine numeri 40. subjungit: Sed si in omnem eventum filia femina veniret excludenda, extantibus masculis, valeret Statutum ante ingressum factum, ut si diceret, Extantibus masculis filia femina non succedat, etiam si ingrediatur religionem, tunc enim non impedit religionis ingressum, cum in omnem eventum sit excludenda. Hinc patet quare idem Abbas Consilio CXI. Catharinam monialem dixerit non excludendam à successione, quia ut ibi dicit num. 4. Statutum non potuit præjudicare mulieribus, quæ jam intraverant monasterium tempore Statuti, et at ista Catharina, quæ non solum intraverat, sed etiam advertebat hereditatem paternam.*

ACCURSIUS teste Alberico de Ros. mox adducendo determinavit, Statutum, de quo hic quaeritur, debere servari.

AFFLICTUS lib. 3. constit. Sic l. rubr. 23. de success. Filiorum n. 17. q. 6. ait hanc esse opinionem communem, & se de hoc non dubitare.

ALBERICUS de Rosate lib. 2. de statutis, quæst. 103. num. 11. refert Franciscum Accursium præceptorem suum disputasse an valeat Statutum quo caveatur, si quis intestatus decesserit relicto filio masculino, & filia, quod filia non veniat ad successione sed debeat dotari; & nu. 8. concludit. Successio defertur filijs, & filiabus per jus civile, ergo tolli potest per

per aliud jus civile: ipse Dominus Franciscus determinando tenuit statutum valere, & debere servari, & dotataa debeat esse dote contenta: non dotataa doteatur decenter, & illa quae religionem intravit doteatur decenter secundum verba statuti.

5 ALBERTUS Brunus Aftensis tractat. de statutis excludentibus feminas articulo 6. num. 33. movet quaestionem hanc, quam num. 37. repetens resolvit dicens: *An talia statuta exclusiva feminarum comprehendant personas Ecclesiasticas, quando generatim, & indistincte loquuntur* &c. ut quia simpliciter dicunt, quod extraneis masculis feminis non succedunt, & tunc etiam sunt opinionibus: sed magis vera & communis est sententia, quod feminae, quae tempore statuti conditi non erant ecclesiasticae, sed facta sunt postmodum, per tale statutum in successione propter masculos, excludantur, quia tunc cessat ratio, per quam videantur similes reddi ad ingrediendam religionem: & allegatis multis à num. 38. ad 43. allegat etiam jura pro contraria parte, sed numero 44. persistens in sua opinione dicit: *Sed isti non obstantibus adhuc puro praedictam opinionem tenendam, & esse pro ea magis communem opinionem, & maxime ex eo quod dicitur de primogenito, qui ex statuto vel consuetudine in successione praefertur, ut excludat secundogenitum etiam clericum secundum magis communem opinionem, prout etiam dicit Franc. Aretinus, & numero 48. solvens rationes adversariorum de suo ait: Dicitur potest quod clericatus vel religio superveniens non se extendunt ad casus, qui suam virtutem ante clericatum sortiuntur, sicut patet in exemplo de primogenito, cui a principio inest jus primogeniturae, quod sibi conferit emolumentum successoris, & consequenter idem dicitur in masculo, qui femina ex forma statuti praefertur, quia ratio sexus, quae hunc effectum producit, adest illi a principio: sic dicitur quod jus agendi ante clericatum observatur in utroque foro, & quod superveniens clericatus non impedit causam prius inchoatam coram iudice seculari, & num. 15. adducto exemplo de testamento pagani non solemniter, & postea in illis addit: Sic ergo in proposito qualitas quae adest a principio in muliere, per superveniens religionem non mutabitur, nec ipsius qualitates effectus: & tandem num. 52. accumulatur aliam rationem: quia statutum afficit bona, unde cum antequam persona sit facta ecclesiastica sint affecta, valebit quoad eam statutum, sive illam ligabit l. rescripto §. fin. ff. de mun. & hono. cum concordantibus supra allegatis: nec per hoc sit gravamen, vel injuria Ecclesiae, vel Religioni, quia in omnem eventum talis persona exclusam mansisset, etiam si nec fuisset ecclesiastica.*

6 ALCIATUS ejusdem sententiae fuit in conf. 358. nu. 2. antiquae impressionis, prout eum quoque allegant Carpanus, & Thefaurus, de quibus infra. Alexander Raudensis, vide infra, Raudensis.

7 ALTOGRADUS confil. 66. n. 37. Existens masculis, ab hereditate patris femina esset exclusa ex dispositione statuti feminas propter masculos excludentis, quod cum iniecerit vinculum priusquam puella monasterium ingrederetur, eam etiam afficiat, ut in puncto pluribus probat Tamburinus, & Martinus Medicus decis. 33. per totam.

8 ANCHARANUS Conf. 11. in fine dicit quod licet in jam quaesitis Laici nullo ingenio possunt derogare ecclesiasticis, tamen bene in acquirendis, si laici hoc non faciunt malo animo sed pro bono publico, & confil. 107. num. 2. decidit Monialem docendam esse, ne per ingressum religionis, spirituale conjugium esse debeat deterioris conditionis, & in fine

aut admittendam esse ad successionem *in dotanda, & confil. 108. quartum item de Monialibus sit docenda, & praemittit num. 1. Non absurde quidem dici possit statutum excludens feminas in successione ab intestato extraneis masculis non debere intelligi de filiabus Monialibus, circa quas non potest fieri statuentes, & expressè disponere. Supponit ergo Statutum expressè excludens Moniales, ut tales, non autem generaliter, ut feminas, deinde num. 3. Sed praesuppositio sine praedictio veritatis, quod arbitretur vellet hanc interpretationem amplecti, sed praesuppositio tanquam feminam, licet monialem cum masculo non admitti, utrum secundum formam ejusdem statuti debeat dotari: & tandem num. 4. concludit dotandam quia spirituale matrimonium est fortius quam carnale, & ne impediatur contemplativa, & quia alioquin retaheretur vita contemplativa quae est melior quam activa. Quare si Statutum aequaliter disponat de laicis, & monialibus, eaque sic excludat, ut utraque docet, collata ratio Ancharani, & poterit arbitri non admittit Monialem ad successionem. Ex initio tamen huius consilii, & fine fati in dicitur Statutum Petri tunc factum fuisse post ingressum illius feminae in Monasterium, quod magis confirmabitur mox et Antonio de Burrio.*

Andreas Gail. vide Gail. ANTONIUS de Butrio in Cap. Quod Clerici, de Foro competenti sub n. 10. sic habet: *Magis statutum est factum quod primogenitus succedat in hereditate ante clericatum, secundogenitus, & secundogenitus postea fuit clericus, ligabitur illa consuetudine, quod ante clericatum jam erat effectus in primogenitura; non debet ergo tolli per clericatum superveniens. Deinde Lapi opinio in adhaerentia addit: Ideo statutum istud, quae excludunt feminas in successione, usque ad certum gradum agnatorum, si fierent postquam formine monachae sunt, eis non praedictaretur, & sic de facto consilii in Ferraria ego, & Dominus Petrus Ancharani. At si statuta essent simplicia, & ad tales non extendentur, si non praeventent antequam monacharentur, eas ligarent, nisi specificè disponerent de monachatu ipsa. Sed & antea in Cap. Ecclesia §. Mater, de constitutionibus sub num. 20. dixerat: Si est statutum, vel consuetudo quod primogenitus succedat in hereditate, si ante consuetudinem secundogenitus jam sit clericus, illa non ligat eum, alias si praeventent, & ibi. Si autem iniecit vinculum ante clericatum, &c.*

ANDREAS Barbara Mellensis confil. 4. num. 17. & 18. cum Antonio Butrio, & Jo. Andrea docet. *Quod si consuetudo primogeniturae fuit introducta antequam secundogenitus fuerit effectus clericus, excludit a successione, quia jam consuetudo talis iniecit ei vinculum ante clericatum, & ibi Dominus Antonius in cap. quod Clerici referri consuluisse cum D. Petro de Ancharano, quod masculus excludat feminam in successione interfectam, quod huiusmodi statutum excludit feminam effectam Monialem, (nisi illud statutum emanasset postquam illa fuisset effecta Monacha, quia tunc ligaretur tali statuto condito post monachatum) & si statutum iniecit vinculum ante Monachatum.*

ARETINUS in Cap. Quod Clerici, de foro in competenti; quamvis argumentando dubitavit in contrarium, in fine tamen fateatur esse magis communem opinionem quod statuto anteclericali facto excludatur Secundogenitus ab hereditate, quamvis postea fiat clericus, &c. & argumtata dirigit contra statutum, quod conferat illi effectum in tempus delatae successione, sed ut non sit

De LUC
de
testament
et cat
9VI
9

Flavius Tortus infra allegandus, dicit sequendam esse communem Jo. Andreae non obstante subtili distinctione Salyceti.

12 ARGELLUS de acquirenda possess. ex remedio legis finalis. Cod. de edicto D. Adriani tollendo quest. 3. art. 4. n. 799. post alios asserit; Recepram esse opinionem quod in hujusmodi Statutaria dispositione, ante ingressum Monasterij emanata, contineatur etiam Moniales, quia non potest dici contra libertatem Ecclesiasticam. & ideo servanda est: quem etiam allegat Redenafcus infra.

13 ARNALDUS Ferron. lib. 2. consuetudin. Burdegali. tit. 17. de testam. in fine; & versic. An statuto plane stat pro eadem sententia; & hoc esse certum scribit nitorque vinculo à nativitate injecto.

14 AUCTOR Additionum ad Panormitanum in Cap. Ecclesia S. Mariæ. tit. Constitutionibus post num. 25. §. Famine non succedant subscribit Abbatis, & Pauli Castrensis opinionem de exclusione Monialium, si non erant in Monasterio tempore statuti.

Azorius: vide infra. Jo. Azorius.

15 BALDIUS in l. Cunctos populos Cod. de Summa Trinit. & Fide Cathol. num. 55. litt. b. proponit hoc dubium. Nunquid clericis includantur in statutis odiosis, vel exclusivis, tunc si odium est irratiabile non excluduntur exempti, nec veniunt in generali sermone &c. Si autem ratio finalis Statuti concernat bonum publicum, ut quod mulier non succedat, nisi in certa particula, exantibus masculis; tunc dicitur dicam in l. Deo nobis, & ibi per Jac. Butr. Postea verò in l. Deo nobis, §. Hoc etiam Cod. de Episcopis, & Clericis num. 8. iterum proponit casum hunc ibi: Dicitur Statutum quod filia dotata, vel Religionem ingressa exantibus masculis non succedat, modo queritur utrum istud Statutum valeat, quantum ad istam ingressam: Super hoc distinguit Jacob. Butrius: aut ingressio præcedit statutum, aut statutum præcedit ingressum; primo casu statutum non potest excludere illam Monialem, quia tempore cordi statuti illa non erat subjecta &c. Secundo casu dicitur: quod videtur quod Statutum valeat, quia respectu bonorum deferendorum, statutum potest disponere, quod deferantur filiis masculis tantum, unde excludatur femina non quia Monialis, sed quia masculus includitur ad totam hereditatem: dicit tamen ipse quod istud est dubium utrum istud statutum sit contra libertatem Ecclesie: dicit quod ipse non solvit, quia tunc questio pendebat de facto. Erat enim dubium id apud quosdam; mox Baldus solutionem suam subjungit dicens: Tu solve quod in primo membro ipse dicit verum sine dubio, quia quantum ad jus municipale Monachus habetur pro mortuo, unde est exemptus à jurisdictione laicorum. Sed in secundo membro subdistingue: nam aut statutum dicitur, quod ingressus Monasterium non succedat, & tunc non valet, quia confert dispositionem suam eo tempore quo statutum non potest disponere. Aut dicit quod ingrediens non succedat, & sic non requirit actum consummatum ipsius ingressus, & tunc valet, quia secundum id tempus persona erit subjecta &c. Nec est verum quod sit contra libertatem Ecclesie: nam ex quo principale est permittum, scilicet providere de conservatione domus, & agnationis; istud quod venit incidenter, & secundario, non intelligitur tunc prohibitorium argum. l. 1. ff. de auctor. tutor. & instituta de test. §. Legatarij. Antea verò Baldus in l. Omnes populi num. 54. ff. de Just. & jure ejusdem sententia fuerat cum Jacobo Butrio, non obstante quod alios dubitare in contrarium sciret, inquit enim: Sed quid si Statutum dicitur quod Monachus

non succedat? Certè si quis ante Statutum esset factus Monachus, non includitur in statuto, quia Laici non possunt statueri contra Monachos; & Clericos; sed monachati post Statutum non succedunt, quia statutum præambulans professioni, reddit eos incapaces secundum Jacobum Butrium. Alij dicunt quod non valet statutum tanquam religioni contrarium: Item videtur l. Deo nobis istam causam, & causatum simul reprobare. Junctis igitur quæ postea in l. Deo nobis, §. Hoc etiam numer. 8. Cod. de Episc. & Clericis cum Jacobo Butrio determinavit, manifestum est Baldum, & Jacobum Butrium, non obstantibus aliquorum dubitationibus pro certo hanc sententiam retinuisse. Neque verò sibi repugnavit Baldus, aut mutavit sententiam, ut quidam colligunt ex ejusdem Consil. 55. lib. 5. in quo consuluit pro Moniali, casus enim diversissimus erat à nostro: Statutum enim Fulgini, de quo ibi, excludebat feminam à successione sub duplici conditione, nempe quod esset dotata, & quod masculus illi superviveret: Sed Monialis in odiosis non venit nomine dotata, & Angelus, ac Franciscus, ut narratur ibi in facto; filius Lilli intestati non supervixit Sorori suæ Moniali: verba Baldi sunt num. 1. Nam licet statutum excludat filiam dotatam, tale statutum nihil disponit de Monacha. Item quia statutum loquitur de dotata excludenda quando supervixerit masculus, sed hic non supervixit, & ntim. 2. Et hoc est clarum si ista monacha vivit, item dico si defuerit post mortem Angeli, & Francisci, & mox Monialis non includitur in statuto non Excludente. Quia scilicet non includitur sub nomine dotata nisi in favorabilibus, & quia ipsa potius supervixit masculis.

BALTHASAR Carducius Conf. 78. apud Zileti num. 10. tunc tantum ait non valere Statutum exclusivum ingrediens Religionem, quando non æque excludit laicas, Quia tale statutum esset intimidativum vitæ contemplativæ, cessante igitur hac unica causa per eum adducta, & Statuto generaliter feminas ingressuras excludente, valet.

BALTHASAR Tomaxius, Modernus propug. 17 nator Ecclesiasticæ Immunitatis: tractatu de Immunitate Ecclesie. tit. 1. numer. 799. rotundo ore pronunciat Statutum excludere etiam Moniales; & hanc esse communem.

BAZA De non meliorandis filiis cap. 14. num. 33. sentit Statutum generaliter excludens feminas propter masculos, excludere etiam Moniales; eo profus modo, quo Sanchez infra allegandus.

BARTOLLIS in l. Cunctos populos, Cod. de Summa Trinit. & Fide Cathol. numer. 29. Aut statuta sunt directio super Ecclesijs, vel rebus ecclesiasticis, & non valent &c. aut Statuta sunt facta simpliciter, & tunc aut redundant contra ea quæ sunt concessa Ecclesiasticis, vel Clericis in privilegium, & non valent, aut contra ea quæ competunt Ecclesijs, vel Clericis, non in privilegium, sed ut cuilibet, & tunc ligant Clericos, & sunt servanda in foro Episcopali, dummodo sint honesta. Sed in puncto qualitatis hujus l. final. Cod. de pactis num. 6. proponit casum de Statuto Assisi, quod ingrediens monasterium non succedat, & solvit distinguendo sic. Aut Statutum disponit in ingrediente per hæc verba (ingrediens monasterium, vel si quis intraret monasterium, sit privatus jure succedendi, vel non succedat) Clericum, sed circa Laicum, nam laicus est ille qui ingrederetur monasterium, sicut vivens moritur l. qui duos in princip. de manu. test. & huic non obest quod dicitur in authentica Cassa, & irrita. Nec obest authentica: Nisi gravati, quia ibi gravatur

si monasterium ingreditur, hic verò lucrum auferri non autem in sibi quaesito gravatur. Si verò statutum distinet de jam ingresso, per hac verba si quis ingressus fuerit monasterium, tunc non valet statutum quia non potest Clerico auferre jus suum. Et esset contra libertatem Ecclesiae. Et hoc dico salvo meliore iudicio, et determinatione Canonica, et Theologorum. Quamvis autem haec distinctio Bartoli visa sit aliquibus propter subtilitatem suam, verbalis potius quam realis, et etiam in primo casu contra libertatem Ecclesiae, quia ingressus religionem retardaretur ab ingressu, videns se privari lucro, et jure quaerendo; tamen hinc manifestum est Bartolum multò magis stare pro statuto, quod non excludat ingressuram religionem specificè, sed generaliter ut feminam.

20. BARZIVS quoque decis. 17. num. 29 ubi agatur de jure quaerendo, docet Statuta laicorum Clericos ligare, et ita illum adducit Mangilius inferius allegandus.

21. BELLETTUS, quem R. P. D. Melius in Tuderina successione 29. Maij 1652. indicat sub nomine Moderni Pedemontani: Est enim Jo. Marta Bellettus Vercellensis, Disquisitionum Clericalium parte 1. Titul. de Exemptione Clericorum. à statut. saecul. §. quarto, num. 18. ait. *Quod si statuta fuerint in specie quoad ea quae rangunt personas Ecclesiasticas, approbata per Papam, tunc valent etiam contra Clericos, et Ecclesias &c. Et tunc dicuntur statuta Papalia, juxta regulam illam: Omnia nostra facimus, quibus auctoritatem nostram impertimur. l. 1. §. merito Cod. de veteribus iuribus enucl. Gloss. in cap. 1. de praesumpt. et statim idem Bellettus num. 19. subjungit. Statutum tamen tam in inclusione agnatorum, quam exclusione Feminarum, condicuntur ante susceptum Clericatum, sive monachatum, dummodo prohibitio non fiat in personam, comprehendit personas Ecclesiasticas, et cum Soccino, Nevizano, Burfatto, et Maranta dicit esse communem Quia hujusmodi statutum non excludit personas ecclesiasticas, ut Ecclesiasticas, sed uti vel secundogenitos, qui repelluntur à primogenitis, vel uti mulieres, quibus preferuntur masculi, et ita non datur libertas Ecclesiastica.*

BENEDICTUS Capra in Communium Opinionum Regulis Conclus. 15. num. 39. *Quando tale statutum esset de se honestum, et rationale ligat Clericos, et personas Ecclesiasticas, et num. 47. Tertio fallit quando statutum injicit vinculum ante Clericatum, cum tunc liget Clericos quoad bona patrimonialia, et num. 1. subscribens Domino Nicolao, idest Nicolao Tudeschio, qui idem est ac Abbas Panormitanus in Cap. Ecclesia S. Mariae dicit. Idem esse si statutum disponat quòd stantibus masculis femina non succedat, nam ligabitur tali statuto ipsa filia, quantumcunque postea intret monasterium, secus si tempore dicti statuti fuisset monialis, ut voluit Lopus, quod verum intellige.*

23. BLANCHETTUS de Compromiss. quaest. 3. num. 32. post verbum. *In hac quaestione, nostram sententiam docet sic decisam ab omnibus, ut habetur etiam apud Tamburinum infra adducendum.*

24. BONACINA de censuris in Bulla Cœnæ disput. 1. quaest. 16. Sect. 2. puncto 2. num. 21. contra distinctionem Bartoli de qua supra dicit, *Statutum excludens ingressum, aut volentem ingredi Religionem, aut alios Ecclesiasticos à successione parentum agnatorum, vel aliorum est contra libertatem Ecclesiasticam, tum quia impedit ne bona locis pijs, vel Ecclesijs acquirantur, tum quia retrahit Ecclesiasticos à statu Clericali, et Religionis. At Statutum*

Bononiense non impedit feminis potius religio quam laicis acquisitionem hereditatis, nec eas re in quo casu statutum sit generale, et antiquius indicat oppositum, dum pro se adducit Felsum, et Duardum, quos constat infra fecisse pro califfa, et remittit lectorem ad *Carolus de Grassis* effect. 2. num. 269. quem cum Marta, Paulo Macarello, et alijs fateretur *Oppositam sententiam variis statutum edium fuit antequam femina Religionem ingrederetur, quam distinctionem non modo non reprobaret, sed brevitati consulens, et tacite illi subscribens subdit, Vide predictum Carolus de Grassis, ubi plures quaestiones ad hanc rem pertinet retractat. Transit ergo cum illo quem consultat esse pro nobis.*

BORGNINUS Cavalcanus parte 1. decis. 31. num. 31. post assertum statutum exclusivum etiam Monialium affirmat *Contrariam opinionem esse periculosam, nempe suscitandi infinitas lites, ac perturbaciones Familiarum; et pro ista magis Communi fuisse judicatum per Rotam Florentinam. Pluribus verò hanc nostram opinionem tunc partem, decis. 37. num. 15. a verbum Quia tale statutum, ubi addit Opinionem hanc inconcusse servari in Curia, et Papis, et par. 4. decis. 31. num. 19. per litteras eadem ait: Hinc est quòd Statutum excludens feminas propter masculos comprehendit etiam Moniales et Clericos, quia Moniales excluduntur propter masculos seculares, et Clericos, et etiam comprehendit bonas, et hereditatem Clericorum, et vocat masculos Laicos, et excludit feminas etiam Moniales, quia injecti à principio vinculum subjectionis, cui principio, quilibet reperitur masculus, et femina seculares, licet tempore hereditatis, et successione non reperitur seculares, tamen eos comprehendit, ligat, et vocat, ut est communis opinio, et ita servatur, ut late ego doc. 23. num. 5. part.*

BOTTILIERIUS I. C. Neapolit. tractatu de Successionibus ab Intestato cap. 1. theorem. 12. ut confirmet feminas excludi à successione in bona Clerici intestati, per Masculum extantem, addit num. 18. *Immo dixerunt Doctores hanc consuetudinem vigere etiam contra Moniales, si uti ipse excludantur per existentiam fratrum, et allegatis Lupo, Bruno, Petro de Gregorio, Cavalcano, et de Grassis concludit. Igitur à fortiori dicendum est usum consuetudinem habere locum in hereditate Clerici defuncti, scilicet feminas excludi per existentiam fratrum.*

Brunus, vide supra num. 5. Albertus Bruns. BURSATUS I. C. Mantuanus lib. 1. consil. 99. num. 28. ita loquitur. *Insuper ex alia opinione frequentiori calculo Doctorum admittitur quòd femina licet ingressa monasterium, sed Monialis post statutum conditum effecta, vel qua virginitatem servavit ab hereditate masculis agnatis existentibus excludatur virtute Statuti, et ratione ut plurimum allegata, quòd statutum tempore natiuitatis filij masculi illi tantummodo habilem ad successionem, feminam verò inhabilem, ac incapax reddat. Et cum 38. adducit illos, qui volebant statutum differre suam dispositionem, et effectum in tempus delatae successione, quando utitur his verbis. Si quis dederat in testatam, ac proinde non ligare monalem, vel Clericam, secus autem si utatur his verbis. Agnati masculi excludant feminas in successione transferralium, cum isto casu statim natus masculus habilitetur solus ad successionem, femina excluditur, et nata femina statim successione incapax efficitur ab*

De LUC
de
testament
et
9VI
9

exclusionem extantibus masculis, adeo ut licet postea, vel alter clericus ordinetur, vel illa monialis constitatur retineat tamen dictam qualitatem inclusivam, & exclusivam. *Offibus affixam, & ante professionem acquisitam.* Idem tamen num. 38. dicit quod etiam si statutum loqueretur per verba si quis decedat, comprehendit clericum, & monialem post statutum ad ordinem receptos eo quia vinculum ante professionem, vel clericatum sit injectum cum iura & c. afficiant utrique prius ante clericatum, & professionem; sed si post clericatum, vel religionis ingressum statutum fiat. Quod firmat per exemplum de statuto totam hereditatem primogenito deserente. & n. 40. quam quidem doctrinam vinculi injecti ante vel post clericatum ab omnibus passim probari video Butrius, vide supra Antonius de Butrio.

28 CACCIALUPUS in l. Cunctos populos, Cod. de Summa Trinit. & Fide Cathol. num. 109. adducitur pro hac ipsa sententia per Gasparum Antonium Theaurum, de quo infra verbo Theaurus. Sic Cacheraus decis. Pedemontana 80. apud Busarium, docet in similibus casibus Ecclesiasticos ligari statutis laicorum.

29 CALCANEUS Confil. 7 num. 17. ita concludit. Sicut ergo super rebus sibi subditis disponere potest statutum laicorum, antequam sint acquisita Ecclesiis, vel Clericis, ita & super personis antequam sint effectus Ecclesiasticos; propterea dicunt Doctores, si ante statuto quod ingressi monasterium, vel quod Clerici non succedant, quod tale statutum non valet & c. Sed si statutum diceret quod ingrediens monasterium non succedat, & sic non requirit actum consummatum ipsius ingressus, & valet statutum, quia secundum id tempus persona erat subiecta statuto.

30 CALDERINIUS in disput. quae incipit Statuto civitatis caverit, distinctione illa utitur de vinculo injecto ante Clericatum, si statutum disponat de ijs, quae habent principium, & fundamentum ante Clericatum, non autem post. Certum est autem principium, & fundamentum excludendi feminas, ut conservetur agnatio per masculos esse sexum, qui ante Monachatum ab ipsa nativitate incipit.

31 CAMPEGIUS de Dote par. 3. quaest. 32. tunc tantummodo putat non valere statutum exclusivum a successione, quando dirigit verba ad tempus, quo nondum est quaesitum ius hereditatis ulli, & excluditur monialis hac sola de causa quod fiat Monialis, ideoque n. 2. ait Non potest negari quod tale statutum non sit impedimento iururae ingressioni & sic contra libertatem Ecclesiae. Quia unica ratione exclusi sequitur per tacitum saltem ipsius assensum excludi Moniales, quando excluduntur non ut Moniales, sed ut Feminae.

32 CANCERIUS par. i. Variarum resolutionum c. 24. num. 10. movet dubium. An valeat statutum ut ingrediens religionem, successione privetur, & respondet tale statutum valere, adducitque Bartolo, & Castrensis, approbat etiam Baldum. Quod licet in jam quaestis Laici nullo ingenio possunt derogare Ecclesiis, seu iuribus Ecclesiae, possunt tamen bene in acquiescendis, si laici hoc non faciunt malo animo, sed pro bono publico: & infra reddens eam rationem, Cum tale statutum non fiat odio religionis, nec ut quis a religione avertatur, sed tantum in favorem familiae, ne bona extra familiam exeant concludit: Omnino fatendum est tale statutum valere. Parte vero 3. cap. 11. a num. 187. ad 179. loquens de sua hac opinione antea tradita, perseverat in ea dicens: A priori sententia non existimo esse iudicandum, & consulendo recedendum, cum certum sit praedicta Card. de Luca P. 2. de Successi.

statuta religionis odio non fieri, sed tantum causa conservanda agnationis.

Capra: vide supra: Benedictus Capra.

CAROLUS de Grassis, de effectibus Clericis, 33 effect. 2. num. 269. Quero quarto an statutum quod existentibus masculis femina non succedat excludat moniales, quae habitum habuerunt post conditum statutum. & dicas quod sic, adducitque Auctores fere 20. cum quibus censet esse magis communem, & id patere clarissime ait num. 270. & num. 271. inquit Ratio praedictae opinionis est, quia cum omnes nascantur laici, & sic a nativitate sint suppositi dispositioni statutorum, clericatus superveniens eos non eximit a iure statutorio, a quo a principio sunt ligari, deinde subdit: Aliaratio est quia cum spes succedendi fuisset certa a nativitate, & sic antequam mulier efficeretur monialis, & ante delatam hereditatem statutum potuit talem spem a principio tollere, eos faciendo omnino incapaces, quod secus est in alijs statutis, ubi tempore nativitatis nulla viget spes, neque excogitari poterat casus superveniens, ex quo sequitur quod cum statutum injectum vinculum ante monachatum, cum ipso eodem vinculo etiam ad monachatum transit.

Carolus Ruinus: vide infra: Ruinus.

CARPANIUS ad Statuta Mediolani lib. 1. cap. 34 278. cum num. 130. dixisset secundum opinionem quorundam non videri statutum hoc comprehendere Moniales, statim num. 131. ait Verum quod comprehendat moniales factas post consecrationem statuti huius, ubi statutum simpliciter excludat feminas propter masculos norat idem Castrensis & c. de sententia multorum quos ibi accumulatur, confirmat esse communem, & tanto magis si facta sint Moniales antequam hereditas eis desereretur qui est casus Febroniae ante mortem Co. Angeli de Zanis Monasterium ingressa.

CASTRENSIS, id est Paulus de Castro Confilio in vetustis editionibus 39. libri primi, sed 302. in 33 recentibus anno 1423. consuluit pro Hospitali S. Mariae veniente ex persona Antonii contra Monialem exclusam a successione vi Statuti Florentini: & prius n. 4. ad versariorum fundamentum praemittit ibi. In contrarium dicitur & allegatur per Monasterium contra Hospitali quod statutum Communitatis Florentiae praedictum facere potuit dicta Moniali, vel monasterio, ex quo tempore delata successione illa erat Monialis, quia cum tunc temporis praesatum statutum operaretur suum effectum exclusionis mulieris a succedendo, masculo existente, dicta Monialis tunc non esset subiecta iuri dispositioni statutum nec etiam monasterium, non potuit praesatum statutum eam excludere, & inter alia pro adversariis allegat Salycetum in auth. Cassa. Cod. de Sacros. Eccles. statimque subdit. Sed si ista procederent videbitur laicis resultare magna iniquitas, quod ex contrario videtur, ut notat Glossa Cod. de transact. l. si major. Nam sequeretur quod si quis decederit intestatus relicto filio, & filia moniali, & in monasterio competenter dotata, nihilominus Monasterium veniat ad dimidium hereditatis quantumcumque magne una cum masculo: Sed efficeretur melioris conditionis, quia non excluderetur a statuto, a quo, si non esset ingressa, excluderetur, quod quidem absurdum & intolerabile videbitur laicis. Idcirco in hoc articulo salvo iudicio melius sentientis, videtur mihi sic dicendum, quod longe aliud sit quando statutum specificat, & expresse disponit de Monialibus tantum, dicendo quod non succedant extraneae masculo, sed de monialibus nihil disponit: & aliud sit quando generaliter disponit quod mulier non succedat,

extante masculo, non approbat enim distinctionem aliorum de ingressa, & de ingrediente, immo fusè illam reprobatur, dein de subdit. Si verò statutum non loquitur specialiter de ingredientibus, vel ingressis monasterium, sed generaliter quod nulla mulier succedat extante masculo, tunc cessant rationes predictæ, quia non efficiuntur deterioris conditionis propter ingressum: cum etiam si non ingrediantur, excludantur: unde non potest dici contra libertatem Ecclesiasticam; nec ex hoc capite nullum statutum. Videndum est ergo an possit comprehendere moniales & puro quòd sic tali ratione. Nam in loco ubi tale statutum viget, ceñetur correctum jus commune, quia cum illud deferat hereditatem femine unà cū masculo; statutum verò delationem referret si masculus non extet, sed si extet auferret, ex hoc toto jus municipale efficitur ff. de iust. & iure l. ius civile, & non dicitur de ferri hereditas de iure communi sed ex forma legis municipalis ff. de lege, & senatus cons. l. i. Igitur eo ipso quod mulier nascitur, infligitur sibi hac potentia succedendi, ab ipso statuto, scilicet in totum si non existerit masculus, & in nihilum si exiterit: Transcundo igitur in monasterium, transe cum illa potentia sic limitata, & sic conditionata, & non cum illa, quam mulier ès habent a iure communi, quia, ut dixi, in loco, ubi tale statutum viget, non ceñetur vigere jus commune, quoad feminas, vel si viget, sub conditione dicitur vigere adjecta à statuto videlicet, si masculus non exabit, & post pauca satis enim est quòd non efficiatur deterioris conditionis propter ingressum, non ergo debet petere quòd sit melioris, & si non fiat melioris, non propterea potest monasterium conquiri argum. ff. que in fraudem Cred. l. qui autem. §. simili modo: & iterum sub eodem num. 4. Dico quòd statutum non ligavit moniales nec eas impotentes effecit, sed effecit dudum antea, scilicet tempore sue natiuitatis, & sic antequam de ingressu esset cogitatum. Et in fine eisdem num. Alias sequeretur quòd si fieret hodie lex Imperialis, statuens illud idem, quòd statuit hoc statutum, non ligaret moniales, quia possent venire secundum jus commune anterius; quia a qua ratione statutum non ligat ecclesiasticas, eadem nec lex Imperialis, nisi quatenus per Ecclesiam recipitur, ut not. in aurb. hoc jus porrectum: & tamen hoc esset ridiculum dicere. Concludo ergo dictam Monialem, vel ejus monasterium audiendum non esse contra Hospitale ad aliquid perendum ultra quam habuit tempore ingressus.

36 CAVAGNOLUS ad decreta Montisferrati 13 §. 1. quæst. 7. fol. 79. de vinculo injecto ante ingressum status Ecclesiastici, idè quòd cæteri supra tenet.

Cavalcanus, vide supra. Borginus Cavalcanus.

37 CEPHALUS I. C. Ferrariensis est unus ex illis, quos aduersarii allegant passim pro se: Sed ille lib. 1. conf. 53. num. 43. & 44. ait Dico etiam quòd statutum nostrum loquitur etiam in rem &c. quo casu omnes fatentur dispositionem ipsam personas quoque Ecclesiasticas includere: vel saltem effectus hujusmodi prohibitionis est propter rem: quia si prohibentur subditi, verentur contemplatione ipsarum rerum: interest enim rei publicæ, ut bona remaneant inter subditos, quo casu quando saltem prohibitionis effectus est realis ad clericos etiam porrigitur: non enim debemus considerare corticem verborum, neque in quem ea sint directæ, sed intentionem. Quæ notanda sunt pro puncto infra discutendo an dispositio de successione ad hereditatem, ut conseruentur bona in familiis agnationis sit realis potius, quam personalis, & in fine nu. 48. addit: Possent etiam dici quòd iste fuit factus Clericus post conditum statutum, quo casu videtur ut liget etiam clericos, & pro hoc dicto allegat Jo. Andream, Calderinum, Butrium, Imo-

lam, & Rinum. Idem lib. 1. conf. 99. cum num. 14. dixisset. Ad primum responderetur: statutum non completi moniales, quòd statutibus masculis feminas excludit, & ita Butrium cum Ancharano consiliet in Civitate Ferraria. At supra ostentum est num. 9. Antonium de Butrio cum Petro Ancharano esse num. 9. fuluisse, quòd tunc statutum Ferrarie non excluderet simpliciter feminas ut sit minas, sed ut religiofas, & extendebatur etiam ad eas, quæ ante fructum fuerant Moniales: Statutum enim Ferrarie antiquum sub rubr. de success. ab enim Ferrarie antiquum habet hæc verba: Etiam si essent bona quæ recepta fuerint ab Ecclesiis, vel pjs locis, vel personis, & hoc locum habeant eam in præteritis, quam in futuris. Sed pergit Cephalus, & num. 15. eisdem Consilii dicit: eorum fundamentum quo solo moventur quòd scilicet statutum iniecerit vinculum ante professionem in ipsa natiuitate tam ex parte masculi, quam femine, locum habere non potest in statu Ferrariensi, quòd expressè ceñetur suum effectum in tempore successione delatæ, nec prius excludit feminas, nec includit masculum, ut subditi id perpendant, & mature considerando concludit Raymus in summa. 8. & conf. 204. nu. 8. & c. & ibidem concludit: Statutum ubi statutum statuitur in masculis feminas simpliciter excludit, potest procedere illorum sententia, ad effecta monialis post conditum statutum excludit: potuitne clariori distinctione loqui profuturo Bononiensi, quod in hoc toto celo diuersum est ab antiquo illo Ferrariensi, cum simpliciter excludat feminas ut tales, ob inclusionem masculorum, & multis annis præcesserit monasterium Ferraria: & tamen aduersarii non dubitant pro se adducere Cephalum hoc ipso Conf. 99. & hoc ipso num. 15. Sed non dum finis: nam lib. 1. conf. 46. num. 26. contra Monialem sic concludit. Ex dictis inferitur idem esse dicendum circa secundum dubium, de quo supra: nam ingressus in monasterium, licet etiam ceñetur comprehensa per statutum feminas excludens, secundum magis commune opinioem, tamen ipsa habet maiorem facultatem renunciandi bonis patris, nam ingressus in monasterium non potest dici se enormiter lesum cum paupertatem profiteatur, nec monasterium nullam lesionem potest pro rendere, cum se lucrus non debeat accipere ingreditentem, quoniam esset simonia per Decimum conf. 31. Superest Cephalo conf. 109. lib. 1. ubi concludit statutum Mutinense excludens feminas propter masculos à successione in bona extra territorium facta, quia statutum ob bonum publicum potest reddere in hábiles mulieres sibi subiectas, & c. generaliter loquatur ceñetur eas in hábilitate quòd bona omnia, sic ille num. 73. quæ licet diuersa sint à nostro casu potius tamen illi suffragantur.

CORNEIUS. Confil. 94. lib. 2. num. 9. asserit quæ situm primogenito ante Clericatum secundogeniti, & ideo vi statutum aut consuetudinis antecedentis excludi secundogenitum ab hereditate, etiam si postea fiat Clericus.

COTTA nomine Catellanus in memoria lib. 1. verbo Clericus: ibi. Secundo limitatur quoad statutum prius vinculum iniecit cognato vel mulieri, quæ monacha efficeretur, antequam clericatum assumeret, vel religionem ingrederetur: asserit enim tunc statuto ligari, immò asserit omnem recentiorum Canonistas idem sentire, ibi ubi omnes moderni.

CRAVETTA, nomine Aymon. conf. 12. in fine htm. 1. & initio 2. Maxime autem efficitur erit erit modi consuetudo circa successione, quia in ea tractatur de iure querendo, & c. idè quales statuta laicorum in præiudicium Ecclesiæ quando tractantur de iure querendo.

De LUC
de
testament
et
9VI

41 CROTTUS Conf. 267. nu. 27. & 29. lib. 2. Stat. pro exco[m]muni[ca]tione Monialium prout testantur Cavalcanus. & Redenafcus afferens se Auctorem hunc in fonte vidisse conf. 16. lib. 5. num. 9.

42 DECIANUS in tractatu Crim nali lib. 2. cap. 31. num. 4. Quod tamen intellige quoad quaestio[n]em quoad querenda : quia statutum Laicorum potest prejudicare Ecclesie quoad querenda, licet non quoad quaestio[n]em : & num. 13. limitatur quoad quando statutum injectum vinculum ante clericatum, quia licet post efficeretur clericus, ligaretur illo statuto, & allato exemplo de secundogenito addit statim : Similiter & statutum quod extantibus masculis feminis excludit feminam factam monialem post statutum, & hanc dicit communem Aretinum in cap. quod Clericis in fine.

43 DECILLUS aded constanter, aut rationibus sibi adeo repugnantibus loquitur, ut non minus pro nobis quam contra nos adduci queat : quod bene viter ostendit : nam in l. filia dote[m]. Cod. de Collatio[n]ibus columna penult. prope finem inquit ingressam monasterium comprehendi statuto excludente feminas, secundum magis communem, & Confil. 295. col. utitur hac doctrina. Testator manifestam facit differentiam inter masculos & feminas, quia filios masculos duntaxat heredes instituit, filias autem particulariter dotes relinquit, quo casu testator non videtur motus alia ratione, nisi favore agnationis, ut bona in familia conserventur, prout Doctores dicunt in illo statuto, quod extantibus masculis feminis non succedant. Deinde Con. 588. n. 15. Statutum laicorum valet in prejudicium Ecclesie in querendis, non in quaestio[n]ibus, & subdit Ideo cum in causa isto ageretur de jure querendo agnatis in futurum, clarum quod illud factum ex causa a principe tolli potest. Igitur & Statutum disponens de successione futuris ab intestato, ob conservacionem agnationis, agit de jure querendo, non de quaestio[n]e, ac proinde potest disponere, ita ut ad moniales, non perveniat. Et in Cap. Ecclesia S. Mariae de constitut. n. 240. ait Tertia conclusio supra facta, habet locum quando tractatur de prejudicio juris quaestio[n]is : Secus videtur esse in querendo, in quibus valet statutum laicorum in prejudicium Ecclesie & Clericorum, quod confirmat tribus exemplis dicens Facit quod supra dictum est de beneficio statuti quod Clericis denegari potest, & n. 241. & ad id quod dictum est de praedictis tributariis, quae cum suo onere transeunt ad Ecclesiam, facit quod dicitur de prelatu, qui Ecclesie prejudicare potest in querendis, licet non quaestio[n]ibus, & n. 249. admittit quod statutum valet, quando non loquitur specialiter, & principaliter in prejudicium Clericorum, sed generaliter, & inculcat illud. In quaestio[n]e ista de bonis querendis in quibus Ecclesie videtur quod facilius prejudicari possit, ac tandem n. 251. Quando non agitur de gravi prejudicio Ecclesie & statutum laicorum habet rationabilem causam, etiam in respectu Ecclesiarum, & pia causa debet servari. Haec tenet Decius pro nobis. In eodem tamen Cap. Ecclesia S. Mariae num. 212. ait : Et ideo ius quaestio[n]is ejus de cuius hereditate agitur ut expressè tenet Salycetus : & num. 213. & sic in puncto juris videtur quod dicta monialis à dicto statuto non excludatur, nec etiam Clericus secundogenitus, nisi in fraudem hoc factum fuisset, nec obstat quod quando quis nascitur sit purus laicus, & sic videtur ligari statutis Laicorum : quia à tali vinculo eximitur per ordinem Clericatus, per quem hoc privilegium consequitur. At hoc privilegium nullo jure civili aut canonico probat, aut probare potest, deinde deberet assignare disparitatem inter hunc casum, & sequens

rem, quem n. 214. admittit dicens, Quod autem supra dictum est de vinculo injecto, bene procedit respectu bonorum & n. 211. cum Bartolo ait, Quod pro bonis, quae non sunt quaestio[n]ibus Ecclesie vel Clericis statuta possunt fieri quod etiam si perveniant ad Ecclesiam vel Clericos collectae imponi possunt. Quero igitur cur per Clericatum non consequuntur hoc privilegium, ut eximantur à vinculo injecto : cum persona quae debet compelli ad collectam solvendam, sit Ecclesiastica, etiam si videatur statutum loqui in respectu cur non similiter dici potest injectum esse à statuto vinculum hereditatis Laicorum, ac possit pervenire nisi ad masculos, cum haec nondum sit quaestio[n]is Ecclesie, sed sit de querendis : Superest ut exaggeratoriam illam rationem examinemus quam ibi n. 212. addit dicens : Nec placet illa ratio Pauli de Castro quod sufficit quod monialis, non efficitur deterioris conditionis quam prius esset, quia attenditur talis ratio Clerici, & persona Ecclesiastica, fere semper statutis prejudicialibus laicorum subijcerentur quam etiam conf. 33. attulit : At hoc falsissimum est, quia ut contra illum respondit Butfatus Conf. 93. n. 41. saepius fiunt statuta de novo in quibus Clerici non comprehenduntur quoad ea, quae non habent qualitatem aut principium ante Clericatum, & plurimi sunt casus in quibus gaudent immunitate Ecclesie, nec habent puritatem cum casu de Monialium hanc eandem exaggerationem Decij reprobat Rochus Curtius, Sarayna & Tiraquellus infra adducti & Flavius Tortus addens eorum responsum tollere omne dubium. Immo veriori exaggeratione dici posset, quod si per supervenientem Clericatum, ac Monachatum, posset quis eximere se à vinculo antea injecto, & succedere in bona latiti intestati, in nullo fere casu valeret doctrina de vinculo injecto bonis aut personis, & sic fere semper statuta & leges laicorum possent elidere.

DIANA parte 6. Resolutionum Moral. tract. 3. 44. resol. 8. ad 3. argum. haec habet. Sed pro dilucidatione veritatis ad individua deveniendo : Pone quod statutum excludat feminas à successione ab intestato statantibus masculis, queritur an excludat filias Moniales, & distinguitur. Aut statutum generaliter modo, quo supra, loquitur, & persona de cuius successione tractatur, non erat religiosa tempore conditi statuti, & tunc cum transeat in monasterium cum illa impotentia succedendi, ligatur tali statuto etiam facta Monacha, cum per ingressum non efficitur de deterioris conditionis, allegatq; multis, quos penè infinitos esse apud Hondedem refert, & cum Socino ac Parisio supponens ita esse communem, ut in iudicando & consulendo ab eis non sit recedenda, prosequitur sic. Aut Statutum non loquitur generaliter sed specificè, ut pura quia excludit mulieres religiosas, & tale statutum non valet, si ve loquatur de ingressu, si ve de ingrediente ubi post adductos DD. concludit. Si ergo statuta ex adverso allegata sunt generalia, includunt etiam moniales, cum ipse ingressus in monasterium cum illa impotentia succedendi, nec efficiantur de deterioris conditionis per ingressum si verò statuta sint specificata, non valent. Haec alioquin Ecclesiastica immunitatis propugnator acerrimus.

DIARDUS, quem in nupera Dec. Rom. videas allegatum sub cognomente Monicaliensis in Bullam Cane lib. 2. Can. 15. q. 17. loquens de Statutis num. 25. ait : Quod si specialiter & ex certa scientia fuerint à S. P. approbata, tunc sunt indistinctè servanda inter Ecclesiasticos, quoniam confirmatio facta ex certa scientia, dicitur actus Sedis Apostolicae : posthac loquens de Statutis non confirmatis specialiter à Papa dicit numero 28. Si verò in Ecclesiasticorum ordinem ac dispendium tendant, eos

non includunt. Unde statutum excludens à successione feminas propter masculos, non comprehendit Moniales, ubi non iniecerit vinculum ante Religionis ingressum, sed contraherit effectum suum ad tempus de late successione, quando ipsa Monialis non erat sub ditione statutum, et ibidem de sententia Alterij in eandem Bullam subjecit. Quod si huiusmodi statutum expressam mentionem facit de Religiosis, seu Monialibus excludendo eas non valet & repugnat libertati Ecclesiastica: tum quia seculares carent potestate statuendi aliquid de personis Ecclesiasticis, tum quia hac ratione retraherentur mulieres à monachatu, ex quibus liquet de mente Duardi tunc valere statutum quando generaliter disponens de feminis & eas ut tales excludens nec retrahens à monachatu, iniecit antea vinculum. Ideo Canone 15. q. 19. loquens de statuto laicali num. 35. dicit. Adde etiam quod quando statutum generaliter disponens potest se habere ad commodum & incommodum, non potest dici prejudiciale, & proinde stante statuto, quod extantibus masculis femina non succedant, sicut Clerici masculi excludunt à successione feminas seculares, ita femina Moniales excluduntur à successione à masculis secularibus, & in hoc bene servatur aequalitas ut habetur ex Felino.

46 EMLIANUS conf. r. num. 19. stat pro statuto Mutinensi excludente Monialem jam dotatam, ut testatur Theofaurus & Redenafcus.

Episcopus Eugubinus, à Rota Romana sic allegatus in Bononiensi hereditatis 28. Junij 1652. coram R. P. D. Bichio, idem est ac Alex. Sperellus, de quo plura infra inter Auctores contra nos allegatos.

47 FABER in definitionibus Senatus Sabaudie tom. 1. lib. 1. tit. 2. definit. 22. nostrae opinioni suffragatur, ut quidam Scribentes pro nobis allegant.

48 FELINUS Sandeus J. G. Ferrariensis in Cap. Ecclesia S. Mariae de Constitutionibus sub num. 77. inquit. Sexto quaero utrum stante Statuto, quod mascululi excludant feminas ab intestato, excludatur mulier monacha? Et breviter concludo, quod si assumptis monachatum ante statutum, non excluditur: secus si post: deinde num. 79. subscribens rationibus Pauli Castrensis, quas attuli supra, nempe de Statuti Municipalis vi, & de impotentia succedendi à nativitate feminis inflicta, dicit cogitandum de Salyceti & Aretini opinione, quia est additio perfunctoria: mox subjungit. Ceterum quia communiter talia statuta à ira demum excludunt feminas, dummodo videlicet fuerint dotatae, dicas quod etiam debeant dotari, aliam non excluditur à statuto. Et n. 101. quaerit an consuetudo, quae praefert primogenitum in hereditate, noceat Clerico secundogenito responderique. Et conclusio est, quod nocet clerico, quia talis secundogenitus iam in nativitate sua ligatus erat illa consuetudine per quam ipsi primogenito debebantur bona etiam invito patre. Quod confirmat ex dictis à se supra sic. Ubi allegavi multos ipsam sequentes dum dixi, quod statutum excludens feminas, excludit eam, quae post statutum ingressa est monasterium, propter vinculum sibi injectum ante professionem.

49 FLAVIUS Tortus in Annotationibus ad Statutum Papiae sub rubrica Statuti 95. in civilibus n. 84. affirmat: Communem esse distinctionem, quod si statutum iniecit vinculum ante assumptionem clericatus, vel monachatus, & tunc comprehenduntur sub hoc statuto, & excluduntur stantibus masculis à statuto vocatis, & allatis dn. addit: ea ratione clarè quia per hoc statutum non fit per judicium ali-

quod ipsis monialibus, ceterum si in in seculo remaneant, nihilominus essent incapaces successione, & post pauca: cum ipse defectus sexus femininus nascatur cum ipsis feminis ipse est causa exclusionis non autem ipsa assumptio habitus monachalis, & propterea nullatenus retrahuntur à religione occasione huius statuti. & num. 91. Hoc statutum comprehendit personam monialium in capite exclusio, ut supra dictum fuit secundum communem opinionem, & communem praxim in hac civitate Papae. Vltima num. 101. adducto exemplo securi dogentii extulit, quam vis clerici subjungit. Neque obstat quod dicitur à distinctione Jo. Andreae, & communis videretur intelligenda non de ipsa factione statuti aere vel post assumptionem clericatus, sed de effectu ipsius statuti, sive de casu illius contingente ante vel post clericatum, per id quod Salycetus, Decius &c. ostenduntur pluribus modis: Primo quod ista subdistinguitio communiter reprobat, ut testatur Aretinus in cap. quod Clericis in fin. de foro compet. & inopini distinctionem Jo. Andreae, esse simpliciter sequendam ab omnibus uti communiter, non obstante habita distinctione Salyceti: Quapropter num. 101. pergit dicens: Vinculum statuti iniecitur ipsi personae civium tempore, quo nascuntur, situnc temporis, utrum erit conditum, non autem tempore quo casus statuti contingit, unde femina statuti ut nascitur, dicitur nasci incapax successione masculi superstitis. Objectionem vero Decij quod semper statuta licet coram ligarent Clericos solum esse à Rocho Curcio & Tiraquello plene, & hac responsio refutatur omne dubium ad haec num. 103. libidit. Tertio etiam ex abundanti dico quod subdistinguitio scilicet Salyceti non procedit quando ante effectum statuti, vel in collatione illius est acquirendum ius ipsi vocatis à statuto, Postremo num. 130. & 131. repetit comprehendendi moniales hoc statuto antea condito, & esse magis communem.

Franciscus Aretinus, vide supra: Aretinus. FRANCISCUS Marcus in Decisionibus Parlamenti Delphinalis quest. 250. num. 4. scribit. Nec obstat si dicitur quod statuta laicorum non ligant clericos: quia hoc verum est quando specialiter loquuntur de Clericis, secus si generaliter Cap. cum venissent de eo qui mitt. in possess. & maxime quando statutum non concernit personam nec loquitur specialiter de persona clericis &c.

FRANCISCUS Redenafcus lib. Confil. 24. tit. 1. 9. Cujus sane generalis statuti dispositione feminas quoque & Sorores Moniales, quae post statutum assumptis Monachatum, & sunt dotatae, excludit Patres, quos oculata fide perlectos ordine receperat. Et subrexit Cathalogum Doctorum quadraginta quinque, dicit hanc sententiam fuisse receptam in varijs Tribunalibus, & in praxi observatam, subscribitq; Cavalcano contrariam opinionem esse periculosam: & in hac civitate Cremona nequaquam propter esse ab ista opinione recedere, quam in dubio auctor nunquam fuisse revocata amanditq; n. 10. Fundamentum nāq; habet in illa solidissima Ratio, quae dicitur fieri per huiusmodi statutum nullum fieri prejudicium ipsis Monialibus, quae etiam fin seculo remansissent pari modo incapaces successione fuisse, & à masculis exclusae, quando non assumptis monachali habitibus, sed ipsemet defectus feminini sexus sit causa earum exclusionis: Eo enim ipso quod nascitur femina, instigatur sibi à statuto character privationis juris succedendi &c. sicut eo ipso quod nascitur masculus recipit habitum succedendi &c. Unde etiam secundo postea ad Monasterium, transijt femina cum illa

De LUO
de
Testament
et stat
9VI
9

illa impotentia succedendi, quo fit ut per tale statutum minime dici possit effecta iudicior ad religionis ingressum. Immo ulterius ait Statutum iniiciens vinculum tempore natiuitatis, potuit ab ea auferre jus succedendi etiam vivente patre, aut alio de cuius hereditate agitur, quae oblata censetur sub conditione si masculus extabit: non obstante quod tempore delatae successionis in Monasterio reperitur, quia superveniens Religio non tollit ea, quae à jure communi statuta sunt. At statutum hoc in casu dicitur jus commune, non est postea querendum quid fiat post delatam successionem, cum persona sit affecta dispositione statuentium.

52 FRANCISCUS Vegius Conf. 14. num. 14. relata opinione Felini de statuto excludente Moniales & secundogenitum Clericum, si post statutum assumpserit habitum Ecclesiasticum, approbat eam addens: *Et ratio est quia statutum, & consuetudo jam iniecit vires suas antequam persone essent Ecclesiasticae. merito illas comprehendit, ut late probat Felinus, & attestatur hanc esse communem opinionem &c. & ita dicendum in proposito.*

Fufarius, vide infra Vincentius Fufarius.

53 GABRIEL Commun. Concluf. lib. 6. titulo de Statutis. Concluf. 6. num. 11. dicit opinionem de statuto exclusivo generaliter quarumvis foeminarum ob favorem agnationis veram esse, & magis communem.

54 GAIL nomine Andreas lib. 2. Practicarum observationum, observ. 32. num. 4. Statuta simpliciter, & generaliter disponere mulierem non succedere, extant ante masculo, recte includunt etiam moniales, cum in unum omnes foemina favore agnationis excludantur, nihilque eo casu contra libertatem Ecclesiae specificè statuantur.

55 GASPARI Antonius Thesaurus lib. 2. quaestio-nium Forensium quaest. 3. num. 2. narrat à Senatu Pedemontano in causa Atensi decissum fuisse Moniales ab isto statuto & exclusas censeret, & nu. 3. limitat sic. *Quod quidem habet locum quando statutum generaliter disponit mulierem non succedere extantibus masculis, cum nihil tunc contra libertatem Ecclesiae, & personarum Ecclesiasticarum odio specificè statuantur: & num. 4. Neque dicatur statutum non posse comprehendere personas Ecclesiae, quia non militat quando statutum iniecit vinculum ante religionis ingressum, & ingressu religionis fit magis accidentaliter, quam principaliter &c. quia intentio principalis statuentium est ut bona, super quibus statueri possunt, conserventur in agnatione & familia defuncti, non autem ut excludant personas religiosas à laicorum successione, & concludit: In praxi non solet ab ista opinione recedi, quae ubique terrarum recepta est. Verum eodem lib. 2. tota quaest. 72. reassumens hanc controversiam; firmat suam opinionem auctoritate doctorum plurimum quam quaerit, & refellens adversarios ait: *Sed opinio Decij non est tenenda, & contra eum est magis communis opinio & veritas est in contrarium, quia superveniens Religio non tollit ea, quae à jure communi statuta sunt, & statutum dicitur jus commune in casu isto, neque attendendum est tempus delatae successionis, quia cum tempore mortis persona reperitur inhabilis, non est postea querendum quid fiat post delatam successionem, cum persona iam sit affecta dispositione statuentium. Subnequit postea tres alias rationes sumptas à statuti causa Finali, Materiali, & Formali, nempe à fine conservandae agnationis ob bonum publicum, & quod statutum disponit de bonis temporalibus, licet secundario de personis succedentium tractet, & quod statutum simpliciter, &**

indistinctè dissonat circa res quae jure communi competunt. Postremo notetur illa Thesauri conclusio ad finem columnae; *Quando statutum iniecit vinculum ante Clericatum, illa est procul dubio verior & magis communis opinio ut Monialis excludatur, & cù ista declaratione transeunt omnes doctores supra &c.*

GEORGIUS Natta lib. 2. confil. 282. num. 11. & 56 12. Statutum non valeret, si specificè tantum disponeret de ingredientibus religionem, quia videretur principaliter retrahere homines à religione, sicut etiam hac ratione non valet statutum specificè disponens, quod filia ingrediens monasterium non succedat sed disponendo generaliter & ex honesta causa statutum includit etiam monachus quando iniecitum est vinculum ante monachatum, id est, ut statim se explicat sicut jam condito statuto, monachus fuerint effecta. & l. 3. confil. 514. n. 13. dicit Statutum prohibens successionem, si ve loquatur in rem, si ve in personam, videtur effectualiter disponere de rebus, seu de personis contemplatione rerum, & confil. 515. num. 6. cum Cyno, & Ancherano docet. *Non esse contra libertatem Ecclesiae Statutum, si praferat suam publicam utilitatem utilitati Ecclesiae, nam principaliter intendit suam propriam utilitatem licet incidenter redundet in Ecclesiam damnatam, vel potius in prohibitionem novae acquisitionis.*

GERARDUS Mazollus Confil. 53. num. 47. *Habet locum huiusmodi statutum, etiam ad exclusionem Monialium religiosarum, quia lex dicitur de bonis, & potest prohibere bona acquiri uni, & alteri dare, cum bona sint sibi subdita. Idem confil. 83. num. 34. Intellexerem quod moniales filia isto statuto non prohiberentur succedere, quae essent moniales tempore statuti.*

GREGORIUS XIII. Pontif. Max. teste Giliano ad Statutum Perusiae, verbo foemina fol. 135. cum Reformatores Statuti Perusini sub Rubrica 45. & 46. excludente foeminas propter masculos, addissent illam clausulam *Sine praesidio locorum priorum, & personarum ibi existentium*, eam abolendam decrevit, & de facto abolitam fecit hac expressa ratione. *Quod conservacioni Agnationum adversaretur, essetque contra omne ius, & equitatis debitum, adjungens universalem rationem illam: Cum par sit & esse debeat conditio foeminarum in loca ingredientium, quam nubentium. Ita Oraculum Sedis Apost. ex quibus liquet hoc non in Privilegium Perusini Statuti, sed universaliter pro quovis tali Statuto pronunciatum esse.*

GUILIELMUS de Benedictis in Capit. Raynuitius, verbo, duas habens filias num. 126. *Quod si statutum, aut patrie consuetudo habet, quod filia statutibus masculis non succedat, tunc non succedere possunt, cum consuetudo, vel statutum eas excludat, etiam si moniales factae essent, tanquam statuto comprehense, quia nascendo jam ligatae erant statuto, aut consuetudine, filias propter masculos excludente; unde monachatus subsequens tollere non potest jus masculis quaesitum &c. Si autem monachatus statutum praecederet, vel consuetudinem, non posset eas, quibus jus erat jam quaesitum, excludere, & idem si monachatus statutum sequeretur, & statutum eas expressim excluderet. Sed ubi statutum simpliciter foeminas excludit, nihil expresse de monialibus disponendo, tunc omnes foeminas excludit quovis religiosas.*

HONDEDEUS Eugubinus lib. 2. confil. 11. nu. 60 15. proponit adversariorum negantium exclusionem Monialium argumentum illud quando ex verbis statuti constat quod inclusio masculi, & inclusio foeminae conferuntur post mortem illius de cuius successione agitur, quo casu cessat ratio, quae in contrarium inducit

adduci possit: quod statutum injecerit vinculum in ipsa natiuitate femine. Et sic ante monachatum, ut in terminis statuti Ferrariensis respondit Ruinus. Et Cephalus. At ipse tandem respondet num. 37. Verius quidem est statutum Cassianum generaliter excludens feminas propter masculos, nulla facta mentione de monialibus, excludere etiam eam, que post conditum statutum effecta est monialis: ea ratione quia statutum injecit vinculum ab initio. Et in natiuitate feminas ligauit, easque tempore, quo erant in seculo sub iurisdictione statuentium inhabiles fecit ad succedendum cum masculis, et cum hoc vinculo inhabilitatis transeunt in monasterium. Postquam, allegatis plurimis Scribentibus, affirmat hanc opinionem sequendam in consulendo, et iudicando, cum sit non solum verior, sed etiam magis communiter recepta & num. 38. huic opinioni omnino inhaerendum, quando ex verbis statuti non apparet statuentes voluisse conferre exclusionem feminae in tempore delatae successionis, sed simpliciter excludit feminas. Denique num. 39. improbat distinctionem Ruini, & Cephalii. Quia communiter Doctores dicunt feminam effectam monialem post conditum statutum remanere exclusam.

61 HODIERNAM ad Surdum decif. 20. num. 11. dicit hanc esse communem opinionem. No vissimè aut in Controversiis Forensibus lib. 1. cap. 7. nu. 58. Sed contrarium videtur dicendum à masculo nempe excludi monialem ab omnium successione &c. si quidem verissimum est jus commune esse correctum in ciuitate Neap. Et jus municipale est jus Civile illius ciuitatis, unde eo ipso quod mulier nascitur, infirmitur sibi hac succedendi potentia ab ipso statuto, scilicet in totum si non exriterit masculus, in paraggio si exiterit, ipso enim puncto quo masculus natus est, qualitatem inclusivam recipit, et filia etiam ut nata est impotentiam succedendi. Ingressiendi igitur monasterium cum illa impotentia sic limitata, et restricta ingrediatur, et non cum illa, quam mulieres habent de jure communi. argum. text. in l. Statius Florius §. Cornelio Felici ff. de iure sici l. peto §. praediam ff. de leg. 2. Et hoc modo jus quæsitum considerat Lapsus allegat. 9. in fin. quem sequitur Tiraquell. & in fine num. 68. negat effectum statuti non considerari nisi tempore executionis, quia huic motivo singulariter respondit Tiraquell. 9. 43. de primog. an. 16.

62 JACOBUS Buttrig. tenuit quod si Statutum præcedat ingressum, statutum hoc excludit Monialem, cum id possit facere respectu bonorum defendorum, ut de illo attestatur Baldus in l. Deo nobis §. Hoc etiam C. de Episcopo. & Clericis sub nu. 8. & in l. Omnes populi nu. 54 ff. de just. & jure.

JACOBUS Mandellus de Alba lib. 1. consil. 98. num. 1. Respondeo esse veriorum, et magis communem opinionem, quod si statutum loquitur de omnibus feminis, siue tradantur nupti, siue ingrediatur religionem, comprehendit tale statutum eas omnes in effectum, et eas excludit statibus masculis, quia cessant eo casu rationes omnes, quibus solent talia statuta impediri, ne comprehendant feminas ingredienses religionem, videlicet ne retrahantur mulieres ab ingressu religionis, timore statuti, vel ne saltem efficiantur timidiores: quia etiam si femina non ingrediatur religionem, comperit se exclusam à successionem. Idem lib. 3. consil. 498. num. 1. Si statutum simpliciter diceret quod statibus masculis femina non succedant, et factum sit ipsum statutum antequam nata sit ipsa femina, de qua agitur, vel saltem antequam ingressa sit religionem, tunc comprehendere etiam Monialem, dato quod hereditas defertur postquam est facta Monialis, secundam magis

communem opinionem. Et lib. 3. consil. 13. num. 19. ex duobus filiis junior efficitur Regularis, et talis filius exclusus per statutum.

JACOBUS Puteus in decisionibus Rotæ par. 464. decif. 99. num. 3. Est communis opinio in illo statuto, quod statibus masculis femina non succedant, quia tale statutum ligat feminas Ecclesiasticas, que tamen post statutum fuerunt factæ Ecclesiasticæ, et sic quando statutum per prius invenit vinculum &c.

JASON Maynus in l. finalis Cod. de pactis & in l. Servi legato §. si testator col. 2. ff. de leg. eisdem fuit opinionis, ut attestatur discipulus ejus Albertus Brunus tract. de Statut. Exclud. form. art. 62. num. 38.

IMOLA in Cap. Ecclesia S. Mariæ, & in Cap. De lecti, de Constitutionibus, & in Cap. Quod Clerici de Foro competentis, docuit quod Ecclesiasticis ligantur statibus exclusivis laicorum, si hant Ecclesiastici post statutum conditum, et firmat exemplo secundogeniti postea Clerici; eumque pro exclusionem monialium adducunt Brunus, Capra, Mascarardus, Riminaldus, Tamburinus, Theaurus, Tiraquellus locis supra, vel infra allegatis.

JOANNES Andreas in Regula sine culpa in Mercurialibus, de regulis juris in 6. n. 7. ceteris, et ipse comprehendit, et ligari à statuto, vel consuetudine primogenitum preferente, secundogenitum quamvis postea Clericum, ne detur locus fraudi, et aliquis cum spe præcipiendi primogenitam, vel succedendi ex æquo assumat Clericatum: quo argumento Jo. Andreas pro exclusionem Monialium innumeri allegant ex his, quos partim jam nominavi, partim deinceps recensebo.

JOANNES Azorius 1. parte Infit. Moralium lib. 5. cap. 13. sub §. Octavo queritur: Item solent esse statuta, ut primogenitus excludat secundogenitum in bonis paternis, item ut masculi excludant feminas: Quæres an valeant hujusmodi statuta Laicorum contra Clericos, vel feminas religionis voto consecratas: et constans est multorum, et communis opinio, quam refert et sequitur Felinus un. 101. valere, quoniam nihil detrahunt Ecclesiastica immunitati: nam ante Clericorum ordinem susceptum, jus est alteri acquisitum, proinde si secundogenitus sit Clericus nihil mirum si non succedat in bonis, quia lex constituta fuit antequam clericus crearetur. Similiter si femina sit Sanctimonialis Deo dicata, potest à successionem paterna excludi, quoniam non excluditur pro quod sit Sanctimonialis, sed quia antequam religionis votis sese asstringeret, et deoblitgaret, lex fuerat constituta, ut masculi feminas excluderent, et propterea excluditur: sicut etiam secundogenitus non excluditur quia clericus, sed quia secundogenitus. Ergo hujusmodi statuta nihil immunitati Ecclesia derogant, et eo ipso rata confirmata, et firma, et rara censentur.

JOANNES Bapt. de Sancto Severino in l. Cuius etoi Populos Cod. de Summa Trinit. et Fid. Carol. num. 189. et 190. dicit hujusmodi statuta afficere ipsam personam antequam monasterium ingrediatur, et ob injectum antea vinculum excludi à successionem: et hanc opinionem magis communem, et veriorum attestatur, et proinde merito allegatur à Bruno num. 33. & Burfato & aliis.

Jo. Cephalus: vide supra Cephalus, JOANNES Jacobus de Ferro super lege municipali Vicentia Cap. 14. n. 15. nititur vinculo injecto Monialibus in ipsa natiuitate eo quod nascantur omnes laici.

JOANNES Bapt. Laderchius de Imola Consil. 74. num. 29. Si injiciatur vinculum ante ingressum,

De LU
de
Testament
et Stat
971
9

nam hoc casu verius est valere, sicut dicimus de Statuto excludente feminas; ob talem enim rationem & Moniales excluduntur, de qua ego alias latè tractavi: Et in fine ejusdem Consilii concludit. Quare arbitror hanc Monialem esse omnino esse excludendam: alioquin male egeretur cum plerisque familijs Ferrariensium, quandoquidem omnia bona earum brevi tempore Monasteria vendiderent.

Io. Salas: vide infra Salas.

LÆLIUS Caput ad consuetudines Neapolitanas in prælud. §. 3. n. 22. pro hac parte stat. Lardechius: vide Paulo supra Jo. Bapt. Laderchius.

LAPUS Allegatione 101. num. 26. Nec obstat si dicatur quod Statutum quod repellit filiam a successione extante patris non observaretur in foro Ecclesiastico contra filiam Monialem: Primo quia hoc de se est falsum, quando statutum præcedit monachatum, quia iura qua inhabilitant eam & excludunt ante professionem excludunt, & efficiunt eam puellam tanquam præventam, cum quædam puella §. ff. de iur. d. omni. jud.

Laurentius Calcaneus: vide supra Calcaneus.

74 LAURIUS de Palatis super Statuto Communiter per Italiam vigente, quod extantibus masculis Formine non succedant a numero 89. ad 100. disputans de hoc in utramque partem, tandem num. 100. concludit: Si vero Statutum non loquatur specialiter de ingredientibus vel ingressis monasterium, sed generaliter quod nulla mulier succedat extante masculo, tunc cessant rationes prædictæ, quia non efficiuntur deterioris conditionis propter ingressum, cum etiam non ingredientur, excludantur, unde non potest dici contra libertatem Ecclesie, nec ex hoc capite nullum: si ergo queritur utrum tunc possit comprehendere, dico quod sic tali ratione: num. 101. 102. 103. Nam in loco ubi tale statutum viget videtur correctum jus commune &c. & pergit exscribendo penè de verbo ad verbum Pauli de Castro discursum, quem supra deduxi num. 35. propterea non est cur eum hoc loco rescribam.

LOPEZ in l. 32. Hispan. tit. 9. parte 6. in glossa verbo No valdera citatur à Molina Jur. Consil. de quo infra pro hac opinione.

Mandellus: vide supra Jacobus Mandellus.

76 MANDOSIUS ad Lapum allegat. 101. sub finem Non desunt tamen, qui distinctè affirmant Statuto feminas excludente nunquam Moniales excludi: Sed horum opinio communiter est improbara, & antea dixerat valere, quando statutum cuiuscumque generis filias non autem solas Moniales excludit, licet etiam de ipsis Monialibus mentionem faciat: tunc enim illud Statutum non impedit religionis ingressum ob metum non succedendi, nec Moniales efficiuntur deterioris conditionis, quoniam tam moniales quam alie filie excluduntur.

77 MANGILIUS Pisarenis de imputatione q. 58. num. 8. Statuti mens fuit excludere filiam ab universali successione cum fratribus; ut provideret agnatis, & ne bona ad alienam familiam transirent qua ratio est etiam in ea, qua monasterium ingredientur, ut patet ad sensum: & num. 33. respondet Verius esse quod statutum generaliter excludens feminas propter masculos; nulla facta mentione de monialibus, excludit etiam eam, que post conditum statutum effecta est monialis, ea ratione, quia statutum injectit vinculum ab initio, & feminas à natiuitate legit, quas tempore, quo erant in seculo sub iurisdictione Statuentium, fecit inhabiles ad succedendum cum masculis, & cum hoc vinculo inhabilitatis transiunt in monasterium. Deinde paulò post

allegato in contrariam partem Salyceto, improbat ejus opinionem dicens. Tamen hæc est sequenda in iudicando & consulendo cum sit verior, & magis communiter recepta. & num. 37. Statutum disponit super bonis que defert masculis & aufert à filia, quoniam filia non quatenus monialis est & mox: At in quaestione nostra dici non potest contra libertatem Ecclesie, quia ex quo principale permissum est, scilicet providere pro conservatione domus & agnationis, illud quod venit incidenter & secundario, prohibitorium non intelligitur.

Manicalciatenis allegatur à R. P. D. Bichio in Bononiensi Hereditatis 28. Junii 1652. sub §. Que ratio. Sed is stat pro nobis & idem est ac Duardus, de quo supra num. 44.

MARANTA disput. 8. num. 26. & 36. opinionem hanc de vinculo injecto ante monachatum, & ob id de exclusionem feminarum monialium teneri communiter.

Marianus Socinus vide Socinus.

MARSILIUS in Capit. At si clerici num. 75. de 79 Judicis: & in singularibus num. 303. subscribit Paulo Castrensi, quoad exclusionem Monialium; ut testatur Gaspar Antonius Thesaurus super adductus.

MARTA Neapolitanus in Consilio Anno 1628. 86. primum editis, Consil. 118. num. 14. ait veriore & communiorem esse sententiam, quod statutum laicorum excludat feminas à successione in bona Clerici præsertim patrimonialia, deinde num. 15. in puncto hoc dicit: Item hoc statutum comprehendit personas Ecclesiasticas in capite exclusivo, ut Moniales dicantur & sint exclusæ per masculos quando dictum statutum injectit vinculum ante assumptionem habitus, ita post multos relatos attestatur esse magis communem Parisius, Brunus, Bursarius &c. Ubi manifestum est Martam seipso doctorem factum retractasse, aut explicasse, quæ anno 1621. in contrarium attulerat in tractatu de successione legali parte 1. q. 13. art. 13. num. 7. dicens: Effectus hujus statuti non consideratur inspecto tempore quo conditur, sed considerato tempore ipsius executionis, quando videlicet effectum sortiri potest: & allegatis quibusdam textibus & Alberico concluderat: Si igitur tempore delatæ successions filia reperitur monialis facta, ipsa dicto Statuto ligari non potest, quoniam statutum ante monachationem non adhuc injectit vinculum: etenim aliquis sit capax, tempus delatæ successions attenditur non ante, pro quo mirum est quod alleget Cephalum, Brunum, ac Ruinum, ac supra Albericum, quos manifestè oppositum sensisse docuimus, ac docebimus, quando statutum præcedens monachationem non excludit specificè feminas, nec ex verbis ipsius colligitur ipsum differre suam dispositionem ad tempus delatæ successions. Advertendum est etiam Martam quaestione illa 13. arti. 12. num. 14. exclusionem filie odiosam, sed sororis (qui est casus noster) favorabilem putasse. Cum igitur standum sit ultimis resolutionibus Doctorum sicut ultimis voluntatibus, & Marta postea agnovit ex Parisio, Bruno, & Bursario nostram hanc opinionem esse magis communem, allegandus est potius pro nobis, quam contra nos, ut rectè allegat pro nobis Thesaurus: & idem esto iudicium de Martæ dictis in tract. de Jurisdic. part. 4. centuria 1. casu 4.

MARTINUS Laudensis de Primogenitis 81. quaest. 30. in fine pro nostra Opinione assertur à Thesaurio, sic ut & Martinus Medices decision. Senen. 53. per totam adducitur ab Altogrado superius recensito.

82. MASCARDUS ad general. statut. Interpret. Concluf. 1. num. 235. Secus si laicus sit, vel de foro seculari tempore statuti, quia tunc a statuto vinculum inicitur, a quo postea non eximitur per Clericatum supervenientem & exemplificat in statuto, quo primogenitus praefertur secundogenito quamvis postea Clericus efficiatur: postea subscribit Abbati. Quod si statutum disponat, quod stantibus masculis femina non succedat, ligabitur ex eo filia, quantumcumque postea intret monasterium. Secus si tempore dicti statuti fuisset monialis: & num. 236. Primo sublimitur procedat limitatio de vinculo injecto ante Clericatum in Casibus, qui habent principium & fundamentum ante clericatum, sicut in exemplo de secundogenito, & de moniali feminae que excluditur. Secus est in alijs casibus qui essentiam, & principium sumunt post Clericatum. Ad ditque hanc esse bonam & necessariam distinctionem pro modo cognoscendi vinculi injecti ante Clericatum vel post, quo usus esse ait Butrium & Calderinum.

83. Mazollus: vide Gerardus: Mazollus supra.

84. MENCHACA: de success. creat. lib. 3. §. 21. num. 179. allegatur pro hac opinione a Sanchez, infra recensendo.

85. MENOCHIUS lib. 4. Praesumptione 189. cum num. 89. proposuisset dubium an alienari possint bona fideicommissi pro dote constituenda filiae, vel nepti quae vult ingredi religionem & monialis effici, cum Bartolo, ac plurimis docet posse, idque confirmat num. 94. sic Quae accedit eorum traditio, qui dixerunt stante statuto, quod filia nupta & dotata excludatur a successione, satis dici dotatam & nuptam, quae religionem accepta dote est ingressa. Accepit ergo Menochius tanquam traditionem quandam, seu communem doctrinam per manus traditam, quod filia quae accepta dote religionem est ingressa, satis sit dotata, & excludenda sit a successione. Neque obstat quod idem Menochius Cons. 1170. num. 8. dicit de attendendo tempore mortis in successione deferenda: loquitur enim ibi de filia excludenda a successione, sed sub conditione quod sit dotata a patre saltem post testamentum, nam si non dotata, est habilis ad succedendum: quare ut de hoc iudicaretur expectanda est mors patris ut constet num saltem per testamentum provisum sit illi de dote & lib. 4. Praesumpt. 83. num. 25. nihil de hoc ex sua sententia, sed solum aliter solvit argumentum, dimissa hac opinione.

86. MERENDA lib. 23. Controversiarum Juris Cap. 30. num. 6. Circa secundam questionem non est quod multis explicem, cum recepta opinio. & usus quotidianus resistat feminis: post quae allegatis aliquibus DD. pergit sic. Cum enim statutum impediatur feminis acquirere jus succedendi, si exiterint masculi, non potest allegari quod statutum aliquid ipsas adimat, si tempore sumpti habitus exierant masculi: dum ab iisdem masculis excluduntur, haec enim exclusio est effectus ejus juris, quod prius ipsi acquisiverunt, quam illa sumerent habitum religiosum. Si vero masculi non exierant tunc temporis, dicemus statutum disponere circa successionem personae subdita generaliter, ac proinde non possunt conquiri moniales quod inde damnum sentiant juxta L. si quis nec causam ff. si certam personam. Omnia enim perturbarentur si persona Ecclesiastica occasione damni per accidens venientis, impedire vellens effectum statutorum a laicis conditorum super rebus suorum subditorum, & proinde non possunt allegare jus commune l. Omnes populi ff. de just. & jur.

MERLINUS de legitima lib. 3. tit. 2. num. 11. 12. 13. fertur etiam ex praedictis quoad statutum excludens feminas propter masculos, vel propter agnatos, quod statutum locum etiam sibi veniat adferri. Monialem feminam agnatam, & cum Thelamo supponit esse veriorum & communem.

MICHELORUS de duobus fratribus parte 3. cap. 8. num. 2. ejusdem opinionis adducitur.

MICHAEL Grassius de successione ab intest. §. 1. tit. 4. num. 2. Sed quare nunquam statuto excludantur feminae religionem professantes: Respondetur quod sic: ita tenet Abbas, & hanc dicit esse communem.

MIEREZ de Majoratu parte 3. §. 3. num. 2. ejusdem est opinionis.

MINADOUS in repetit. comm. n. 13. & 22. pro eadem solet asserti.

MOLINA Juriscons. de Hispan. Primogenius lib. 2. cap. 10. num. 80. Similiter que cum quaeritur proponunt in statuto excludente feminas a successione parentum propter masculos, utrum scilicet comprehendat Monialem, in qua quaeritur communis resolutio est, quod si statutum factum post Clericatum, seu monachatum, illud non excludat: si vero ante factum fuit, sic: itaque in praesentia resolvunt & c. Et nu. 81. id probat ex eo quod hereditas, exceptis alimentis necessarijs, competat filijs a jure civili, legibusque Regijs, adeoque consequens est, ut a principio quoad hoc ante delictam successione tolli possit ex communi opinione, de qua per Bartolum & communiter Scribentes in l. Galias, & quid statutum ff. de liber. & posthum. in quo non est facienda differentia inter Clericos seu Religiosos, & Laicos, cum omnes ex lege civili juri succedendi capiant, atque adeo jure eisdem ante delictam successione tolli possit: postremo idem num. 82. addit. Quod etiam comprobatur ex eo quod lex principis facta aob bonum publicum, quae generaliter disponit, nec de Clericis aliquam mentionem facit, indistincte tam Clericos, quam Laicos comprehendit, nisi Clericis praesudicialis sit, cum non potius in Clericorum, quam Laicorum favorem seu odium conditio soleat, quod sufficit ad hoc, ut lex non dicatur Clericis praesudicialis, ut Abb. Decius, Felin. & Scrib. in Cap. Eccles. S. Mariae resolutum.

MONTALBUS lib. 3. For. tit. 7. num. 10. solet adduci pro hac ipsa opinione.

MONTERENTIUS ad Statutum Bononiense, sub rubrica de Successionibus, ad §. de Clericis Religiosis, ac Monialibus, est manifeste pro statuto hoc in hoc puncto.

NATTA in tract. quod stantibus masculis §. 4. quaest. 2. princ. ip. num. 57. vertu Limita illam, pro eadem opinione allegatur per Hondedum, Mangilium, & Thesaurum.

NEAPOLITANUS additionator in Consuetud. Neapolit. tit. de success. ab intestato folio 100. littera D. & F. in hanc sententiam propendet.

NEVIZANUS Consil. 39. num. 16. & 17. docet non esse hujusmodi statuta contra libertatem Ecclesiae, quia non disponunt specificae de Clericis, aut bonis in Ecclesiasticis.

PAULUS Amylius de Exceptionibus success. tit. i. except. 1. part. i. n. 72. & tit. 4. Excepti. part. 1. num. 23. videndus pro eadem opinione.

Paulus Castrensis: vide supra: Castrensis.

PAULUS Parisius lib. 3. Consil. 40. num. 16. Dico tale statutum ligasse & comprehendisse dictam personam, quoniam post conditorem effectum monialem, quoniam post conditorem statutum ipsa effecta sunt monialis, non enim statutum loquitur de ingressis vel ingredientibus religionem.

De LU
de
Testament
et stat
9VI
9

gionem &c. sed loquitur generaliter & excludit feminas à successione fratrum. c. de herede masculo & numero 16. Que femina soror, si post conditum statutum assumpsit habitum. excludi debet à successione, nam statutum injectum vinculum antequam habitum assumeret. & num. 17 Et etiam cum statutum predictum concernat jus quarendum & non quassum quo casu valet etiam in prejudicium Ecclesie & Clericorum. & num. 24. Quia omnibus istis obstat dictum statutum quod profertur juri communi, & juri municipale observandum est: & ibidem addit Communionem opinionem, & judicando, & consulendo sequendam esse, ut Monialis comprehendatur, quando post statutum conditum habitum assumpsit.

99 PEREGRINUS lib. 1. conf. 91. n. 11. Lex municipalis pro publico beneficio lata generaliter respiciens bonum commune, modo directe non sit lata ad onus personæ Ecclesiasticæ, valet & ligat etiam personas Ecclesiasticas: & num. 12. Statutum Laicorum simpliciter, & indistincte disponens ex aliqua iustitia, & honesta causa afficit personas, & res Ecclesiasticas, in his quæ jure communi competunt: & contraria opinio Canonistarum in quæstis locum habet, sed in quarerendis limitatur ut in his etiam clericis comprehendat. Idem Marc. Anton. Peregrinus in Decisionibus Patavinis decis. 138. num. 4. Sic & contra statutum istud prodest filio masculo adversus feminam professam, quia statim cum nata fuit, ex lege exclusionis onus ei fuit injunctum.

100 PETRI de Gregorio Additio facta à Garzia Mastrillo de Dote & Paragio quest. 13. lit. A., per Botthierum adducitur pro hac ipsa opinione tract. de success. ab intest. cap. 1. theor. 13. num. 18.

101 PLOTUS confil. 93. num. 3. ad hanc ipsam rem allegatur à Thefauro, & à Redenafco; & Piagg. de consuetud. q. 11. num. 226. allegatus à Carolo de Grassis eundem adducit.

102 PURPURATUS in l. final. num. 173. Cod. de pactis apud Redenafcum stat pro eadem.

103 RAUDENSIS, nomin. Alexand. Variarum resolutionum Cap. 11. num. 9. Nec obstat quod statutum laicorum non adstringit clericos, nam istud est verum, sed non procedit quoad eorum bona laicalia ubi est statutum conditum seu confirmatum à principe viri ante eum Casaris in suo statu, est que honestum, non in odium Clericorum, & verba sunt vel censentur directa in ipsa bona, vel injiciunt vinculum statim à natiuitate, & antequam quis efficiatur clericus, tunc enim cum nullus sit contemptus Ecclesiasticæ qualitatæ, ac jurisdictionis, nec audacia disponendi super bonis Clericorum, sed modestia & laudabilis prudentia habet finem utilitatis publicæ, nec imponatur falx in alienam messem, & presumatur consensus Pontificis, statutum absque dubio valet: ac nu. 10. Ergo generaliter statuta laicorum condita non in odium Ecclesiasticorum sed principaliter propter causam rationabilem, & publicam utilitatem comprehendere Ecclesiæ, & pia loca tenent Doctor.

Redenafcus: vide supra: Franciscus Redenafcus.

104 RICCIUS in praxi Fori Ecclesiastici resolut. 107. num. 8. part. 3. stat. & ipse pro nobis.

RIMALDUS Senior in l. fin. nu. 8. versu: & 105 ad prædicta Cod. de pactis ejusdem opinionis fuit, & lib. 2. confil. 246. numero 21. ubi de primogenito.

106 RIMALDDUS Junior lib. 1. confil. 15. nu. 79. Antequam Clericatum forensis erat & inhabilis ad acquirendum, ex dictis decretis, & sic injectum jam erat vinculum incapacitatis ergo nulla vis, & injuria sit Card. de Luca p. 2. de Success.

clericatum, cum non excludatur tanquam Clericus, sed uti forensis, quæ qualitas est naturalis, illa verò Clericatus accidentalis unde illa delicti huic prævalere l. 3. ff. de tutela. Et ibidem num. 80. Quod & in statuto seminarum exclusio late prosequitur Brunus: & lib. 3. confil. 293. nu. 1. Dixi & nunc repero, tale statutum comprehendere Clericos, & prodest ad exclusionem seminarum &c.

RIPA responso 84. nu. 11. apud Thefaurum, & 107 antea Responso 6. num. n. titulo de Lege, & longa consuetud. ait hanc esse communem Doctorum Conclusionem.

ROCHUS Curtius in Cod. cum tanto, de consuetudine num. 689. sed in nova impressione sect. 8. num. 81. ait: Sexto limitat dictam conclusionem, ut non procedat quando consuetudo injicit vinculum ante clericatum, quia tunc licet post consuetudinem inductam quis efficiatur clericus, ligabitur tamen illa consuetudine &c. Exemplum si consuetudine vel statuto caveatur quod primogenitus succedat, certè secundogenitus factus clericus post statutum, vel consuet. ligabitur illo statuto Quod corroborat per Abbatem, & alios dicentes. Quod statutum disponens, quod extantibus masculis femine non succedant, excludit moniales, quæ assumpsissent monachatum post statutum &c. & eandem opinionem veram esse præsupponit Rota in antiquioribus sub hoc titulo de consuetud. decis. 1. & istam decisionem dicit esse communem Aretinus in C. quod Clericus in fine, licet arguat in contrarium. Refert deinde duas objectiones adverteriarum, quarum prima est Aretini à Salyceto sumpta, quod statutum solum injicit vinculum tempore successione deferenda, & hanc solvit primò cum Paulo Cast. afferendo, quod statutum prædictum injicit vinculum seminis tempore quo nascuntur, non autem tempore quo succedunt, quia stante dicto statuto jus commune non habetur in consideratione in eo loco, in quo viget &c. Excludit enim femina causatur propter quod illi aetate impotenti, succedendi, quæ præcedit ingressum nunnasterij &c. solvit secundo dicens: Vel brevis esset negari id quod dicit Salycetus &c. quia de natura statuti est ligare statim, ut tradunt Abbas, & alij in cap. 2. supra eod. nec illi verbo, succedat, est adjecta, aliqua qualitas per statutum, quæ qualitas debeat regulari secundum tempus ipsius verbi, juxta l. in delictis §. si extraneus ff. de noxalibus.

Solvit deinde alteram objectionem Decii dicens: Non obstat modo ratio Noviorum dicentium, quod attenda dicta decisione omnia statuta laicorum ligarent clericos, quia omnes qui nunc vivunt, sunt nati post statutum. Quia respondeo quod affirmativum non est verum, quia plerumque sunt statuta nova vel reformationes, & sic non omnes, qui vivunt, sunt nati post statuta. Vel secundo melius ex de. Cald. quod quando actus, de quo loquitur statutum, recipit consumationem, post Clericatum, tunc Clerici non ligantur. Et dat aliqua exempla disparitatis addens: Sed in casu statuti excludentis feminas dicimus, quod actus exclusivus seminarum recipit consumationem tempore natiuitatis ipsius. Et concludit: Stat ergo defensata dicta limitatio de qua supra dixerat. Tamen tenendo limitationem prædictam, quæ in practica observatur in hac patria maxime: nempe Papiæ.

ROMANUS nomine Ludovici in l. Stipulatio hoc modo concepta 61. num. 18. ff. de verborum obligation. tenet Moniales factas post Statutum exclusivum excludi à successione.

ROMANA Rota olim idem tenuit in 119 Decisionibus

Decisionibus antiquis, quas indicant Abbas, & Rochus Curtius supra relati, & sub Jacobo Puteo, de quo vide supra, nomine Jacobus Puteus; & valde favet decisio 99. num. 3. par. 3. & decisio 405. par. 5. recent. in Romana successione coram R. P. D. Verospio 15. Novembris 1630. dum num. 30. & 31. admittit exclusionem feminarum ab hereditate esse ob conservandam agnationem; & statuta hujusmodi plurima per universum orbem terrarum condita reperiri, & ex Cyno hanc esse observantiam fere omnium Civitatum Italiae. Sed expressè in hac nostra Bononiensi Successione de Zanis 17. Maij 1641. coram R. P. D. Bichio cujus Decisio in terminis est hujus tenoris: *Carolo filio naturali Com. Joannis de Zanis, & vivente patre per DD. de Campogegis amplissime legitimeo dandam esse immisionem bonorum hereditarium Com. Angeli patris, Rota censuit, Monasterio Monialium Sanctissima Trinitatis venienti ex persona Monialis Febronia sororis defuncti excluso, vigore Statuti Bon. exclusivè feminarum propter masculos.* Ubi cum his nominentur Moniales, non potest dici Rota aut tantus Auditor non advertisse ad hanc qualitatē, sed dicendum eum non reputasse illam pro relevanti, præsertim cum in tota illa Decisione, nusquam fiat mentio de hoc motivo factò ab adversaria parte, quamvis ut dicitur in fine decisionis, iterum atque iterum, acerrimè informant. Quia tunc Advocati Monasterii alias omnes subtilitates excogitarunt, & hanc de qualitate Monachatus obviam, & patientem non ausi sunt producere, tanquam certissimi quòd ob vim, & observantiam statuti nihil relevatura esset apud Romanam Rotam. Sed neque in tot Decisionibus ejusdem Rotæ ulla hæcenus reperia est, in qua lis intentata fuerit contra Masculorum successione à Monialibus illorum locum in quibus Statutum à Papa specificè confirmatum excludat æquè laicas, ac religiosas feminas.

III. RUINUS, quem adversarii non verentur contra nos allegare, manifestissimè stat pro nobis siquidem lib. 3. consil. 42. loquens de Statuto Perusino ait nu. 5. *Et statutum hoc excludit etiam moniales dotatas. ex quo Statutum non loquitur specialiter de monialibus, sed simpliciter de filiabus, vel sororibus dotatis, quia statutum iniecit vinculum ante monachatum, & in natiuitate: & pro hac ratione adducit Abbatem, Castrensem, Butrium, Ancharanum, Lapum, Jo. Andr. Imolam, & Calderinum.* Merito tamen contrarium dixerat de Statuto factò post monachatum, & expressè excludente personam Ecclesiasticam ut talem, nempe lib. 1. consil. 95. num. 6. ibi *Si statutum excludit filias à successione extantibus masculis, non excluditur monialis, quæ erat professa ante statutum &c. Et idem multo magis est dicendum si lex, vel statutum à jure delato specialiter excluderet jam professam.* Et verò lib. 1. consil. 204. ut probet Renunciationem à Monacho factam ante ingressum Monasterii juramento vallatam, non obstare quo minus Monasterium nomine ipsius succedere possit in hereditatem, quia in hoc attenditur tempus delatæ successione, & ad id num. 10. adducat doctrinam Salyeti, illi tamen firmiter non adhæret: nam ibidem dicit, *Et dato etiam quod Opinio Pauli de Castro, Romani, & Abbatis in questione statuti supra proxime formata, esset vera, tamen adhuc secus dicendum esset in casu nostro. Prædicti enim Doct. illam sequuntur opinionem, præsupponentes absolute quod tale statutum iniecerit vinculum, & effectum suum consumaverit ante delationem.* Quod pluribus probat, &

postea sub finem num. 10. hoc supposito argumentatur à contrario sentit sic: *De mente ergo communi esse videtur quod si statuta excludit referantur ad tempus delatæ successione, quod moniales, vel excluderet, dato quod post statutum foret ingressum monasterium. Sed omnes, ut supra dictum est, sentiunt quod excludit, quæ ex renunciatione casator, sortitur effectum tantum tempore successione delatæ, ergo ex mente omnium concludendum non videtur, quod non operetur aliquid si tempore delatæ successione monachus, licet tempore renunciationis effectum ejus Statimque subjungit aliam disparatam inter Statutum, & Renunciationem, dicendo: *Præ quædā renuntia inter prædictum statutum, & dictam renunciationem facit, quod statutum excludit feminas, præsertim masculis, vel situram ut per Barroli. l. 1. §. sciendum de ius. & leg. & per Baldum. maximum vitium in fin. C. de lib. præter. Renuntia verò prædicta eam non tollit. Ruini sentem consil. 195. lib. 2. non facit ad rem, loquitur enim de privilegio hereditate Clerici, à qua negat excludi feminas ob rationem eam num. 4. Nam in casu nostro statutum loquitur in personam, dum dicitur quod ab natiuitate decesserit sine liberis &c. ex quo sequitur quod non comprehendit forenses, ergo non Clericos, qui non est subditus: & quod persona Clerici, de cuius successione agitur, magis est iam atque datus, quam persona succedens, vel excluda.**

Libro autem 2. Consil. 200. loquitur in terminis de statuto Ferrariensi, quod peculiare claudis habere suppositum ob quas suum effectum differret in tempus delatæ successione, nec adhæret absolute Opinioni Salyeti num. 8. sed subdit, *Sed cum dato quod quando statutum simpliciter excludit masculis, excluderet feminas, operarentur etiam contra mulierem professam post hereditatem delatam, prout voluerunt aliqui quos superius verali. Nihilominus in casu nostro arbitror firmissime quod Statutum Ferrariense eum non excludat. Nam tenentis contrariam partem, moventur saltem hæc rationes, quia statutum iniecit vinculum ante professionem in ipsa natiuitate tam ex parte masculi, quam feminae &c. Queratur locum habere non potest in casu de quo agitur, quoniam prædictum Statutum expressè confert suum effectum in tempus successione delatæ, & prius non excludit feminas, nec masculum includit. Ponderat autem Ruinus statum verba illa si quis decesserit, vel decesserit, nec succedat, & præferantur feminis, quæ dicitur tunc, decesserit extremam temporis, & significat quod post quam quis decesserit, & non prius masculi præferantur pro quo adducit quosdam textus. Quare si Statutum simpliciter dicat præferantur, vel succedant, nec ibi apponat particulam, tunc, vel aliam, per quam exprimat dilatio ad tempus successione delatæ; Doctrina de vinculo iniecto ante monachatum non est contra mentem Ruini. Omnibus ergo consideratis apparet Ruinum non fuisse absolute contra nos in terminis statuti Bononiensis, immo stando, ut oportet posteriori ipsius sententiæ lib. 3. Consiliorum eum expressè stare pro nobis.*

SALAS tract. 14. de legibus disput. 14. sect. 8. cum docuisset Ecclesiasticos non teneri legibus laicorum; ponit tamen cum Rebuffo varias exceptiones, inter quas hæc. *Sexta exceptio, in statu Clericorum ordinatio in Clerico caperit habere virtutem, quo adducit non solum Jo. Andr. de Clerico legitimeo dogenito, sed etiam Albert. Butrium in tract. de Statuto exclud. feminas, de quibus satis superque, ut utriusque videtur subscribere quod excludentem, Monialium*

De LUC
de
Testament
et
9VI
9

Monialium à statuto præventarum, alioquin non allegaret eos ad præpositum.

113 SANCHEZ lib. 7. in Decalogum cap. 12. cum n. 8. reprobat distictionem Bartoli, & aliorum de statuto excludente ingressum, vel ingredientem Religionem, quia per expressam mentionem Religiosorum effectus statuti dirigitur in tempus, quo ille est ingressus religionem, tamen num. 19. limitat & ait. Valeret tamen lex civilis statuens masculos in successione præferendos feminis, nec obstat quamvis femina alicui effecta essent moniales, adhuc enim ea lege ligarentur, & ipsa postponerentur masculis. Ratio est quia lex civilis generaliter, & ob bonum publicum edita, nec mentionem Clericorum, aut Religiosorum faciens, &c. ligat aequè illos ac laicos, ut diximus supra sed huiusmodi est lex ergo omnes ligat. Secundo quia cum tam seculares, quam clerici ex jure civilis succedendi habeant. &c.

114 SARAYNA Veronensis in Annotationibus ad Mathesiliani Singularia sub num. 110. in Consilio Annotationi subjuncto num. 54. reprobat opinionem dicentium quod respectu successione, tempus mortis ejus, de cuius successione agitur, inspicitur & ait: Immo jus erat questum ipsi agnatis vivente eo, de cuius hereditate agitur &c. Nam quoad ejus exclusionem jus videtur agnatis questum, siquidem eo ipso quod nascitur femina, recipit inhabilitatem succedendi: & num. 56. Et quod dicitur tempus mortis quoad successione, inspicendum esse, illud verum est quoad executionem, & effectum dispositionis non quoad ipsam dispositionem: quod late probat utque ad num. 62. ubi ex eo quod statutum conditum fuit ante natiuit. Dom. Lucae, & tempore ejus natiuitatis vigebat inferit quod vinculum hoc statutarium fuit eidem à statuto impostum tempore quo erat laicus. & sic subditur statuentium jurisdictioni. Unde concludi potest quod dictum vinculum quo jam agnatis jus erat questum, per qualitatem Clericatus postea supervenientem tolli non possit, & num. 71. ac 72. attendendam esse intentionem principalem Statuti, quæ est inclusio masculorum, non exclusionem feminarum, quæ in consequentiam venit, & nu. 79. statuta quæ generaliter disponunt, porrigi ad Clericos. Et num. 92. ac 93. discutit distictionem de statuto loquente in personam, & in rem.

115 SEBASTIANUS Medices de legibus & statutis par. 4. quæst. 6. num. 5. cenfer, quod si Statutum simpliciter factum est contra ea, quæ Ecclesie, vel Clericis non in privilegium, sed ut cuilibet, ligat Clericos.

116 SFORTIA Oddus apud Flavianum Totitum, & Re denasium lib. 1. conf. 26. num. 9. ait: communem esse distictionem in hoc articulo, quod aut Statutum iniecit vinculum post assumptionem habitus Monachalis, & Moniales non comprehenduntur sub capite exclusivo Statuti: Aut iniecit vinculum ante assumpt. monachatus, & tunc comprehenduntur, & excluduntur statantibus masculis.

117 SIGNOROLIS de Homodeis conf. 6. in fine, de lege generaliter loquente, & ligante Clericos, eadem dicit, quæ Peregrinus supra, num. 97.

118 SOCINUS Senior lib. 1. confil. 81. colum. 4. §. Sed restat alia pulchra difficultas: tandem subseribit opinioni pauli Castrensis, & concludit: Si Statutum non specificè, & expressè de Monialibus, sed simpliciter, & generaliter disponit quod mulier non succedat extante Masculo, valet, nec est contra libertatem Ecclesiasticam, quia non efficiuntur, deterioris conditionis propter ingressum, cum etiam si non ingrediuntur, excludantur. Addit & approbat. Card. de Luca p. 2. de Succes.

bat radicalem illam Castrensis rationem. Nam in loco ubi tale statutum viget, censetur correctum jus commune & reliqua omnia, quæ jam ex Castrensi supra retuli, & concludit. In loco ubi tale statutum viget, non censetur vigere jus commune quoad feminas: & item quia non ligavit ut Moniales, sed dum tempore natiuitatis. Et confirmat ex commentu rheorica Canonistarum, quod quando Statutum iniecit vinculum ante Clericatum, tunc insequitur Clericum, & eum obligat, datque exemplum de secundogenito.

Idem lib. 2. confil. 230. ad finem ait. Tertio & ultimo confirmatur ea clararatione. Nam antequam dicta Cartherina efficeretur de tertio ordine, erat injecta qualitas filia; unde superveniente qualitate religionis in personam matris, non debet hoc jus sibi questum auferre. Repetitque exemplum de primogenito. Nam ante Clericatum secundogenitum erat jam acquisitum jus primogenito, & ideo non debet tolli per Clericatum secundogeniti supervenient. Et hanc decisionem sequuntur Canoniste, quia statante statuto quod statantibus masculis, filia femina non succedat, comprehendit etiam feminas religiosas, quod injectum est vinculum ante religionem assumptam: & eodem lib. 2. confil. 241. eandem distictionem, & exempla eadem de exclusione secundogeniti Clerici, & femina factæ Monachæ post statutum repetit, & comprobat.

SOCINUS Junior lib. 3. confil. 25. num. 11. dicit sic. Tertio evidentiissime demonstratur: nam quando statutum excludit simpliciter certas personas à successione, puta filiam, sororem, matrem, aut similes favore masculorum, non habetur consideratio cujus qualitatibus sint dictæ feminæ, sed satis est eas esse feminas, & extare masculos propter quos excluduntur: adeo ut etiam Moniales, & sic non subditæ statutis dicantur excludi. & cum Bruno dicit esse magis veram, & communem: & num. 13. Nec obstat quod Statutum non potest præjudicare non subditis, quia respondetur quod illud non procedit quando illud præjudicium venit in consequentiam permissæ dispositionis.

SURDUS, & ipse allegatur pro adversaria parte, quia decif. 20. num. 7. dicit. Non obstat autem quod statutum iniecerit vinculum ante adeptum Clericatum: respondetur enim hoc falsum esse, quia statutum tunc videtur excludere, quanto casus evenit succedendi, sed ibi disputat de bonis clericis, cui succedendum erat. At decif. 160. num. 7. de feminis earumque activa successione aliter supponit dicens. Sed præter eos est decisio Ancharani conf. 433. col. 1. num. 3. ubi vult quod utile dominium rei Ecclesiasticæ, ligetur statuto, licet statuti vis non porrigatur ad directum existens penes Ecclesiam: quia quoad utile competens laico nihil ad Ecclesiam: & statutum hoc casu non dicitur disponere de rebus Ecclesiæ, sed de jure personarum sibi subditarum, puta quando disponit quod succedat masculus vel femina, vel agnatus. Immo eadem decif. 20. nu. 8. agnoscit distictionem inter statuta quæ non simpliciter sed specificè diriguntur in Ecclesiasticos, & quæ secus, nam laudato Cephalo conf. 95. num. 14. subdit. Ubi distinguit an statutum simpliciter excludat, vel vim suam conferat in tempus de laica successione &c. Doctores autem in contrarium citati loquuntur quando statutum consumavit suum effectum ante clericatum. Et confil. 2. num. 43. dicit. Nemo cogitur alij benefacere, & aliud est tollere jus questum, aliud vero denegare quærendum, & proinde non tenentur laici Statutorum beneficium Clericis impartiri, & de statuti hujusmodi casu ait.

Primo casu non auferitur libertas Ecclesiastica, sed denegatur beneficium, aut privilegium, non tamen exercetur iurisdictio in clericis, sed jus querendum admittitur. Et consil. 192. num. 21. ad sui favorem adducit multos dicentes, quod nomine dotis intelligatur etiam id quod datur puella ingredienti monasterium, & eam sic dotatam excludi à statuto. Postremo consil. 343. num. 10. allegat, sequiturque multos docentes Statutum disponens de successione, & excludens feminas ob masculos, disponere principaliter de rebus esto videatur loqui in personam, & sic semper, & absolute ligare etiam non subditos, si bona de quibus disponit, sint laicalia: additque aliam rationem; Quia intentio statuti non est tam feminam excludere, quam masculos vocare, quia si femina esset subdita excluderetur, ergo multo magis censetur excludere non subditam, nempe quia multo minus vult ut bona transeant ad non subditam, & nota illa verba & id procedit multo fortius quando defunctus est subditus. Quidquid ergo sit de successione passiva Clerici defuncti intestati, certe si agatur de Pœminarum etiam Monialium successione activa in bona laici intestati, & de querendis non de quaesitis, Surdus stat potius pro exclusione Monialium, quam contra illam.

221 TAMBURINUS de Jure Abbatissarum & Monialium disput. 8. quaesitio 10. cujus titulus est. *Utrum statutum laicale feminarum exclusivum propter masculos liget Moniales.* Respondet initio statim sic. Licet sit controversia inter Doctores recepta tamen magis communis opinio in iudicando, & consulendo videtur affirmativa siue Rationes attendamus siue numerum Doctorum, qui eam sequuntur. Et num. 1. ac 2. proponit rationem Pauli Castrensis, de jure Municipali à quo solo petendum est jus succedendi cum reliquis, quae supra ex Castrensi attuli, & num. 3. addit: & hac ratio tanquam clara destruit unicam in contrarium &c. & num. 4. Nam ratio sexus quae hunc effectum producit, adest illi à principio, & sic etiam secundum sententiam eorum, qui contrariam partem conantur defendere, cum Religio superveniens non se extendat ad casus qui suam virtutem sortiuntur ante Religionem, statutum obstat, cum ratio sexus quae effectum producit, adest à principio. Et num. 5. inculcat attendendum solum Statutum tanquam jus commune. Et num. 7. corroborat id exemplo de Secundo genito excludo, non obstante Clericatu superveniente, & num. 8. Exemplo de praediis tributariis transeuntibus ad Ecclesiam cum onere reali collectae, & ex generalitate statuti nihil disponentis ob odium Religionis & num. 9. quia statutum non disponit de Monialibus ut talibus, nec retrahit feminas ab ingressu religionis. Ibidem ad opinionem Salyceti de attendendo tempore delatae successione: ait Clara est responsio, quod tempus delatae successione, licet consideretur respectu emolumentorum, tamen ad id requiritur facultas succedendi, nec potest considerari illud tempus, cum facultas est jus succedendi sic sublata ante per statutum quod fieri potest etiam vivente patre, quibus late probatis concludit: Ex quibus sine dubio patet quod opinio in contrarium, tanquam sine ratione, non sit sequenda, cum ista sit magis communis & verior. Confirmat tandem inde quod versemur in querendis non in quaesitis, cum bona antequam acquirantur sint in potestate statuentium: & ex fine conservandae agnationis, ob quem per totam Italiam sunt huiusmodi statuta.

The-saurus: vide supra: Gaspar Antonius The-saurus.

THOMAS del bene Neapolit. De iurimortua. 122 te Eccles. tomo 1. cap. 8. dub. 11. sect. 4. num. 4. &c. Doct. Statuto exclusivo ligari Ecclesiasticos in iurimortua Ecclesiasticos post statutum, hac etiam ratione, ne aperiat via fraudibus.

THUSCUS Cardinalis tomo 7. Praeclarum in Conclutionum littera S. conclusionem sit. num. 27. Tertius casus est quando Statutum Laterranum est generale & ad bonum publicum, & ita potest referre Ecclesiasticos sicut etiam nocere, non tamen loquitur de ipsis Ecclesiasticis, veluti si fiat statutum pro conservatione agnationum, quod statantibus masculis femina non succedant, quia si femina quae efficitur Monialis, excluduntur à masculis Clericis, ita etiam filia laica excluduntur à masculis Clericis & in fine approbat apostillam ad Lipam quae dicit: Quod attendi debet quia non videtur mulieres à calibatu & religione, quia omnes feminae excluduntur à masculis. Statutum conser-
tum auferi.

Tiberius Decianus: vide supra: Decianus.

Tiraquellus de jure Primogenitorum q. 21. num. 7. tom. 1. totus est pro nobis non solum in casu Secundogeniti Clerici, sed etiam Monialis, si dicitur Ecclesiasticus post conditum statutum, eo enim casu affirmat Statutum Excludere feminam moniale: & num. 14. Confestim ut masculus natus est recipit qualiteram inclusivam, & filiam ut natus est, impotentiam succedendi ideoque ingrediatur monasterium cum illa impotentia succedendi ex fratribus masculis, & paulo post: Sufficiens quod per ingressum non efficitur deteriori condicione iuxta textum in l. Deo nobis §. Hoc etiam in fin. nec enim debet conquiri si non melioris efficitur argum. 1. Qui autem §. ut. ff. quae in fraud. crediti §. prope non est verum quod Monialis excludatur, cum prius esset exclusa à tempore natiuitatis suae, id quod similiter dici potest de secundogenito Clerico. Etiam dicitur in iurimortua ante clericatum, excludi nascatur ex qualitate precedentis Clericatum, adde autem jus esse quaesitum his ante mortem, nec expectandum tempus delatae successione, quod pluribus probat, & abunde solvit fallentiam Salyceti.

Tomaxius: vide supra: Balthasar Tomaxius.

Vegius: vide supra: Franciscus Vegius.

VILLALOBOS in commun. Opinion. verbo Statutum, adducitur pro hac opinione à Barthelemy The-saurus.

VINCENTIUS Falsarius de Fideicommissis ad substitut. q. 439. sub n. 2. 5. ait per accidens esse quod in exclusione ab haereditate retrahatur, quod à vita contemplativa quando intentio disponentis illuc non ordinatur, sed ad bonum conservandae familiariae: quanto magis si Statutum non retrahat à vita contemplativa, eo quod excludat tam laicos quam Moniales.

Vincencius Hondedeus: vide supra: Hondedeus.

VIVIUS lib. 2. comm. Opinion. verbo Statutum Exclud. num. 10. seu opin. 82. num. 14. ait hanc opinionem de Exclusionem etiam Monialium esse communem, & pro tali eum allegant Mangibus, Molina, Redenascus.

URSILLUS ad Afflictum decif. 10. num. 9. in fine idem docet, quia versamur in bonis querendis, & nondum Ecclesiae quaesitis &c.

DOCTORES PRO CONTRARIA opinione allegari soliti.

Inter hos quidam falso allegantur ab Adre-pantia, alieno in puncto loquentes qui tamen puncta

De LUC
de
Testament
et stat
971
9

puncto nostro aperte stant pro nobis, cujusmodi sunt, Ancharanus, Baldus, Cephalus, Duaridus, Imola, Ruinus, Surdus, ut ostensum est supra; Quidam mutarunt postea sententiam ut Martia; Quidam disputando tantum videntur contrarii ut Aretinus, sed tandem opinionem nostram communem fateantur; Quidam denique ut Decius ita inconstanter loquuntur, ut ex doctrina eorum sequatur eos, aut pro nobis potius, aut non magis pro contraria, quam pro hac allegandos, ut ex præcedenti Cathologo constat. Superfunt ergo perpauci alii, nempe Alexander Tartagnus, Cumanus, Rolandus, Salycetus, Sperellus. De quibus eodem ordine agemus.

Alexander Tartagnus de Imola libro 2. Consil. 221. num. 9. Ex hoc quod contrarius fuit celebratus post clericatum non dicitur statutum iniecit vinculum &c. nam jus primogenituræ de quo loquitur Jo. Andr. etiam vivente patre producit effectum; non mirum si in casu illo potest dici quod procedit, quia ante clericatum secundogenitus jus primogenituræ erat radicatum. Et acquisitum primo; alias fecit. ut est etiam de mente Salyceti in auct. Cassa. & adductis verbis ejus subdit. Ecce quod Salycetus vult, quod sufficit ipsam esse monacham, tempore quo acquiritur jus: Et licet tale statutum esset factum ante clericatum, tamen non ligabitur & idem consilium Petr. de Anch. in consil. inc. in Christi nom. amen. in paucis verbis Et ita etiam vult Bald. Sed de Ancharani & Baldi opinione satis patet ex dictis. At eodem lib. consil. 121. num. 5. loquitur de testamento habente conditionem turpem, de qua dicit habetur pro non adjecta, quia impediri valet vita contemplativa. Libro porro 5. consil. 44. cum Butrio loquitur de monachatis ante statutum dicens: Statutum non excludit filias jam monachas, que nunquam fuerunt sub jurisdictione statutentium, adde sic consilium Anton. de Butrio in civitate Ferrariae & n. 16. improbat statutum loquens in personam. Fatendum igitur est Alexandrum licet obiter, tamen propendisse in opinionem Salyceti.

Raphael quoque Cumanus consil. 84. ait. Nam in successione intestati potissimum attenditur tempus aditionis in non suis heredibus. & in fine. Cum dictum statutum laicorum non possit præjudicare, dicendum est ipsam Dominam Luciam Monialem, & ejus monasterium admitti per editum successivum.

Rolandus de Valle lib. 2. consil. 57. videtur sed nequaquam est contrarius, concludit enim Antonium licet Clericus, tamen vi statuti ad compromissum, & solvens objecta adversariorum ponit responsiones, quas aliqui dare possent, & inter has hanc num. 24. & 25. verbi. Secundò responderi potest Et quod si statutum iniecit vinculum ante clericatum, quod ligatur statuto, quod etiam num. 26. per Abb. habet locum in moniali stante statuto, quod femine excludantur, quia si tempore statuti non erat monialis, sed secularis, excluditur postea: post quæ num. 27. ait. Verum qui a hujusmodi responsiones videntur pati aliquam difficultatem, & inter difficultates adducit Alexandrum Salyceti seclatorem, de statuto exclusivo feminarum, effectum suum dirigente in tempus delatæ successione his inquam relatis, subdit nu. 29. Ideo transeo ad aliam responsionem, que non habet scrupulum. Male igitur allegatur hoc loco Rolandus, tanquam adhaerens opinioni Alexandri & Salyceti, cum eam nec approbet, nec reprobet, sed solutionem meliorem querat. Idem lib. 3. consil. 35. num. 26. quod statutum

Cap. de Luca p. 2. de Success.

disponens quod ingredien. monasterium non succedat, non valet, quia esset impedimentum vite contemplative. At statutum Bononiæ, cum æque laicas ac moniales excludat, non est impedimentum vite contemplative non est igitur ad rem locus iste Rolandi.

Salycetus est adversariorum antesignanus, qui primus doctrinam de expectando tempore successione delatæ in lucem protulit in auct. Cassa & Ir-rira. C. de Sacrosanctis Ecclesiis num. 14. dicens. Ex his inferitur ad statuta causam intestati concernentia, quorum aliquo cavetur, ut filij masculis extantibus filie femine non succedant patri ab intestato, ut statutum illud non vendicat sibi locum si tempore mortis patris, filia concurrat cum masculo sit Monacha & idem sic cavetur statuto ut extantibus agnatis usque ad tertium gradum, cognati, licet intra illum gradum, non succedant. Nam cognatus intra gradum illum, & in sacris constitutus non erit exclusus &c. Quod firmat sic. Et ita vidi determinari per valentissimos Doctores in persona Domini Viti de Alidoxij Episcopi Imolensis. Et prædicta intellige, quando tempore mortis defuncti, ille, de cujus exclusione tractatur, erat Clericus in sacris constitutus, aliàs si post mortem Clericus esset effectus de jure remaneret exclusus, & ei non prodesset superveniens clericatus, quia tempore delatæ successione jam erat per statutum ligatus & exclusus. Unde Clericatus superveniens jus alteri jam quæsitum tollere non potest. Sed primò ego non video quomodo & unde Salycetus colligat illam consequentiam Et ex his inferitur cum sub eadem rubrica multos casus admiserit, in quibus Clerici ligantur legibus, ac statutis laicorum; ut quando statutum dat formam & modum ædificandi porticum vel viam, de quo num. 12. aut quando terminat instantiam infra triginta vel pauciores dies, aut de satisfactione præstanda, de quibus num. 16. & alios quosdam casus admittit num. 8. Sed neque ex Regula generali, quam sub finem numeri 1. dederat ibi. Dico ergo quod statutum tunc est contra libertatem Ecclesiæ, quando per ipsum directum, vel per indirectum, aliquid disponitur, propter quod Ecclesiæ, seu persona Ecclesiastica, timidiore efficiatur, quam liberus ex privilegio valdis eis concessa exigit & requirit. Immo ex his potius deducitur statutum, quod æque excludit laicas ac Religiosas à successione, non sit contra libertatem Ecclesiæ, cum non reddat timidiore feminas ingredientes Religionem, nec ullum privilegium sit, quod Monialibus feminis concedat successione illam, quæ in jure civili denegatur feminis laicis.

Sed esto quod Salycetus sibi non contradicat, contradicunt tamen illi innumerabiles Doctores; qui post eum ab anno 1382. usque ad hunc 1655. de hac materia scripserunt exceptis enim Alexandro; Cumanio, Decio, & Sperello nemo illi constanter & absolute adhaerit, Qui verò doctrinam de vinculo injecto ab antiquiore statuto, & generaliter excludente à successione tam laicos quam Ecclesiasticos asseruerunt expressè, sunt plures quam centum: immò qui Moniales excludi per hujusmodi statutum censuere, sunt saltem nonaginta & inter hos qui communem esse ac receptissimam opinionem nostram ajunt, sunt ferè quadraginta; Qui denique expressè impugnant vel improbant Salycetum, sunt Bursatus, Castrensis, Hodierna, Hondedus, Mangilius, Merenda, Flavins Tortus, Redenas, Rochus Curtius, Sarayna, Tamburinus, Tiracuellus. Quare in judicando & consulendo

nullo modo debet his praevalere solitaria illa doctrina Salyceti.

Alexander Sperellus Episcopus Eugub. In decisionibus Fori Ecclesiastici : decif. 11. num. 20. hæc habet. *Quod autem dicebatur statuto excludente filias feminas a successione ab intestato propter masculos comprehendi etiam Moniales, respondeo hanc opinionem Theauri esse falsam & reprobam: nam immo totum oppositum ut nempe Moniales non efficiantur dicto Statuto, tenuit pulchre Salycetus, Alexander, late Cephalus, Ruinus, Brunus, Marta, Duardus, Rolandus & est communis & magis vera opinio, non obstante quod statutum prædictum injecerit in vinculum antequam mulier efficeretur Monialis. Ernum. 23. approbat opinionem Salyceti de expectando tempore successione delata, & ob id de Moniali non excludenda, quam dicit *Esse veram & in praxi receptam.**

Ceterum Sperelli auctoritas in hoc puncto multis de causis claudicat. Primo enim hanc opinionem *Theauri* appellat, quasi unus vel primus Theaurus eam invenerit, ac propugnari, cum tamen num. 5. ipsemet alios sex Doctores enumerarit, & si legisset Theaurum ipsum lib. 2. quæst. Forens. q. 92. tota agnovisset apud illum Doctores plures quam quadraginta pro exclusione Monialium allegatos, quibus si reliquos ex nostro catalogo adjungas, evadunt plures quam 90. immo si addas reliquos suffragatores sunt multo plures quam Centum. Secundo itaque miror quomodo potuerit dicere opinionem *Theauri* esse falsam ac reprobam, suam vero veram & in praxi receptam, cum pro opinione *Theauri* steterit non solum Centuria integra Doctorem, sed ex illis fere quadraginta numeraverim, qui asserunt eam esse *Periorem, communem, receptam, Constanti calculo probatam, sequendam in judicando, & consulendo, decisam in Tribunalibus, &c.* Contrariam vero reprobam, periculosam, perturbativam, familiarum obnoxiam, intolerabilem, & iniquam laicis ut ex Catalogo nostro patet, & in fine sub unum aspectum eos exhibebo. Sperellus autem septem tantum pro se Doctores adducat, sed non omnes ad rem.

Tertio enim ex septem Doctoribus à Sperello pro sua opinione allegatis: duo tantum rectè allegantur: nempe *Salycetus* & *Alexander*. Reliqui videlicet *Brunus, Cephalus, Duardus, Marta, Ruinus* tandem sterere pro nostra opinione, & inter eos *Cephalus, Brunus, Marta* agnoverunt eam esse communem, *Rolandus* autem neque pro nobis, neque contra nos stat, ut ex verbis ipsorum demonstravi in Catalogo.

Quarto concedit Sperellus ibidem num. 21. Statutum quod ante Clericatum, vel professionem vinculum injecit, personas Ecclesiasticas comprehendat: si jus agendi oritur ex facto ante Clericatum, vel ante ingressum in Monasterium. Sed num. 23. malè applicat doctrinam hanc dicens. Porro jus succedendi oritur ex facto nempe ex morte *Parris, vel Avi*. Horum enim mors, si sint Laici, non est factum persona Ecclesiastica, nec ipsa mors est causa deferens ius successione, sed aut testamentum, aut Statutum, & jus municipale? esto expectanda sit mors intestati tanquam conditio purificanda, & dicere quòd post mortem tantum intestati statutum disponat, & tunc tantum nascatur ius succedendi, est asserere sine probatione id, quod est in questione.

Quinto Idem D. Sperellus par. 2. decif. 135. num. 125. utitur distinctione *Calderini*, de ijs quæ essentialiam suam habent ante Clericatum, vel monacha-

rum ad dignoscendum quandom vinculum fuerit injectum ante Clericatum, & adducit plures auctores, & illis pro se utens dicit: *Qui omnes ponunt exemplatam statuti quod ante Clericatum ingeneritur, ut valeat contra secundogenitum Clericum, vel de excludente feminas propter masculos, ut comprehendat etiam Moniales, licet etiam in his casibus aliqui secti senserint. Quam etiam Statuti quod non potest dici injectum vinculum ante Clericatum. Sicut ergo decif. 11. num. 24. non obstante aduersantium opinione, dixit Secundogenitum Clericum excludi à successione, ita etiam hac decif. 135. num. 125. non obstantibus aliquibus sectis sententibus, Dicit potest statutum excludere feminas propter masculos comprehendere Moniales, & injectum vinculum ante monachatum, cum sexus, ob quem excluduntur, habeat essentialiam ante monachatum, nec quidquam superesset, at in quod tendat exclusio. Dicit ergo hoc loco possit aduersus Sperellum, sicut & *Decium, & Martam*, quod Doctores qui sibi contractus, in eo non creditur, ut l. in causa f. de p. et c. Alexander Conf. 186. num. 32. lib. 7. Infor. Conf. 1. q. 1. penult. lib. 3. Surdus Conf. 2. num. 49.*

Totus igitur numerus eorum, qui similes, absolute, & constantiter aduersantur nobis in puncto particulari Statuti huius, resoluitur in *Salycetum, Alexandrum, Cumanum*, qui tanquam nulli censendi sunt, respective ad centum, & amplius Doctores insignes pro nobis allegatos.

CONCLUSIONES

Pro exclusione Monialium ab auctoritate.

I. Conclusio. Si sola Auctoritas Doctorem, & Qualitas attendatur, Excludenda sunt omnino Moniales à successione, de qua agitur. Quia ut ex Catalogo præmisso manifestum est, pro exclusione illarum stant plures quam Centum Doctores, & inter hoc præclarissimi Iuriconsulti, *Abbas, Accursius, Albericus, Ancharanus, Baldus, Barboza, Brunus, Burzatus, Butrius, Burzarus, Caffresio, Carpanus, Cavalcanus, Cephalus, Decianus, Holinus, Gail, Gulielmus de Benedicis, Hondedus, Imola, Laderchius, Laps, Laurus de Palapa, Mandellus, Mandosius, Mangillus, Marzani, Martatandem, Mascardus, Merenda, Merinus, Molina, Natta, Parisius, Peregrinus, Paulus, Redenasius, Riminaldus, Rogerus, Rolandus, Ruinus tandem, Sarayna, Sforza, Oadus, Socanus, uterque, Thusens, Tiraguellus, Theaurus, Perretea* acerrimi propugnatores Ecclesiasticæ Immunitatis *Azorius, Bellertus, Bonacina, Carolus de Grassis, Diana, Duardus, Salas, Sanchez, Tamburinus, Thomas delbene, Tomaxius, & ipse Gregorius XIII. Summ. Pont.*

Contraria vero ex parte stant solummodo *Salycetus, Alexander, Cumanus, Decius* secundogenitum coherens, & ut aliquid de jure nostro celeberrimus, *Martatolim*, sed postea pro nobis *Sperellus* non omnino sibi consentiens.

II. Conclusio. Si Censura & qualificatio opinionum attendatur, excludenda item sunt in eadem nostro Moniales, Nam non esse ab hac opinione in praxi recedendum, nec saltem recedi in Consuetudine & Judicando expresse affirmans *Cassarius, Carolus de Grassis, Diana, Flavins, Torrus, Hondedus, de Grassis, Diana, Flavins, Torrus, Hondedus, Mangillus, Merenda, Parisius, Rochus, Socanus, Cavalcanus, Tamburinus, Theaurus, Elia, Socanus* Communes resolutionem, aut conclusionem, vel de-

De LUC
de
Testament
et
9VI
9

cifam ab omnibus, vel passim probatam ab omnibus, vel Traditionem quandam, vel Canonistarum communem theoriam, vel constantem multorum opinionem, dicunt in terminis Azorius, Blanchettus, Bursatus, Corta, Molina, Menochius, Ripa, Roch. de Curijs, Sfortia Oddus, Socinus senior. Et per totam Italiam vigere aiunt Cynus, Iacobus Philippus Portus, Laurus de Palaijs, & Tamburinus. Item hanc opinionem esse nixam ratione clara, certa, indebitata, evidentissima, parente ad sensum, solidissima affirmant Afflictus, Arnaldus Feron, Flau. Tortus, Mangilius, Socinus senior, Socinus iunior, Tamburinus, Redenascus, Prillus. Nec unquam revocaram in dubium, & nephas esse in sua patria ab hac recedere, attestatur Redenascus. Esse verò communem & veriore, magis communem præter prædictos Doctores asserunt, & alij illis addendi, videlicet Aretinus, Antonius de Burrio, Argelus, Azorius, Balthasar Tomaxius, Brunus Aftensis, Carpanus, Cephalus, Decius ipse, Gabriel, Hodierna, Mandellus, Io. Bapt. de S. Scuerino, Mandosius, Marta, Merlinus, Pareus, Viuius, Veginus. Contrariam autem opinionem, Communiter improbatam, periculosam & perturbatricem familiarum? Inolerabilem & iniquam laicis. Aduerterunt, Canalcanus, Laderchius, Mandosius, Mercenda, Paulus de Castro, Redenascus. Immo esse sine Ratione pronunciauit Tamburinus? postremo esse contra omne iuris & æquitatis debitum pronunciauit Summus ipse ac Max. Pontifex Gregorius XIII. Quorum loca, & verba supra in Cathalogo retulimus.

TUDERTINA
S U C C E S S I O N I S
P R O
BEATRICE DE ODDIS
C U M
F R A T R E.

Responsum pro veritate.

De Statuto Tudertino excludente feminas propter masculos, an procedat in successione clerici, quam vis contentio sit inter solos laicos; Et de bonis extra territorium, an & quando veniant sub Statuto, ubi præsertim accedat morientis voluntas.

S U M M A R I U M.

- 1 **F**acti series.
- 2 **Q**uod Statuta exclusiua feminarum exigant copulariã subiectionem personarum, & bonorum iuxta opinionem Curia Romana.
- 3 **E**adem opinio tenetur in Regno Neapolitano ubi rarus est usus Statutorum, & consuetudinum particularium.
- 4 **L**oca montium, & similia jura circumscribuntur loco & censentur Urbis, vel Civitatis Metropolis.
- 5 **D**eclaratur conclusio, de qua num. 2. ut procedat

ab intestato, secus autem condito testamento.

- 6 **Q**uando statutum porrigatur extra territorium ratione voluntatis testatoris.
- 7 **V**t declaratio de qua numer. 5. procedat etiam respectu legitime, & quod legitima possit tolli per Statuta.
- 8 **A**n & quando femina exclusã, censetur per testatorem restituta sicuti, ut cesset statutum per testamentum.
- 9 **D**e legitima filij naturalis legitimitati per rescriptum.
- 10 **D**e duplici questione cadente in materia exemptionis Ecclesiasticorum ab his statutis.
- 11 **D**e concursu per sona ecclesiasticæ alias per statutum exclusiue remissive.
- 12 **A**n successio clerici defuncti inter laicos regulanda sit iuxta Statutum, vel potius de iure communi.
- 13 **D**e rationibus ob quas attendi etiam debeat Statutum.
- 14 **E**t quando istud cesset.
- 15 **Q**uod etiam clericorum morientium voluntas reguletur à Statuto, & de ratione.
- 16 **Q**uomodo Consulentes debeant se gerere.

DISCURSUS VI.

Condito per N. de Oddis clerico in minoribus testamento, scripto heredem filio masculo, relictis Beatrice femina scuti 500. quibus, ac dote iam sibi nuptæ constituta, eam contentam esse voluit; Cum dictus testator bona notabilis valoris possideret, partim in territorio Tudertino ejus patria, partim vero alibi, præsertim plura loca montium in Vrbe; Hinc dicta filia femina, præntentionem excitavit super legitima supplemento, non obstante statuto Tudertino feminarum exclusiivo propter masculos, illud etenim tripliciter non intrare prætendebatur; Primo nempe quia agebatur de successione clerici Statuto non subiecto; 2. quia sub eo non cadebant bona extra territorium; Et 3. quia ob particulare institutione de dicta femina factam in testamento pro omni, & toto eo, quod etiã ex causa legitime prætendere possit, itã censetur eã restituisse sicuti, & consequenter quod cessante statutaria exclusione, subintraret ius commune, quod, nulla data sexus discretionem, filijs legitimum defert. Atque super his ex parte ejusdem feminae pro veritate consultus fui, ad effectum deliberandi, an deberet cum fratre litem prosequi, vel potius quamdam honestam oblatam concordiam amplecti.

Respondi quoad bona extra territorium, consistentia in toto, vel pro maiori parte in locis montium Urbis, quod licet in discussiva ratione, non improbabiler dici possit, ut etiam hæc sub statutaria dispositione, cui subiaceant tam defunctus, quam successores, venire debeant, ubi præsertim accedit expresse declarata voluntas morientis, ex ijs, quæ ponderantur in *Lanen. disc. 4.*; Attamen cum ageretur de causa tractanda in Statu Ecclesiastico coram Gubernatore dictæ Civitatis, atque in gradu appellationis in Curia, vanum erat hoc opus assumere, cum Rota, & Curia sequatur diversam opinionem super necessario copulativo concursu vtriusque subiectionis, personarum, & bonorum sub eodem Statuto, adeo ut neque admittatur combinatio Statutorum vtriusque loci idem disponentium, quia nempe tam in loco personarum, quam loco bonorum idem adamussim vigeret statutum.